

**KONVERZE ŽELEZNIČNÍCH BROWNFIELDS
KONTINUÁLNÍ LINIOVÝ PARK VRŠOVICE**

Děkuji Romanu Kouckému a Editě Lisecové,
rodině a přátelům za podporu
a cenné rady a připomínky.

**KONVERZE ŽELEZNIČNÍCH BROWNFIELDS
KONTINUÁLNÍ LINIOVÝ PARK VRŠOVICE**
Conversion of railway brownfields - continual linear park Vršovice

autor **Marie Janíčková** ///vedoucí práce **Doc. Ing. Arch. Roman Koucký**

diplomní projekt na Fakultě architektury Českého vysokého učení technického v Praze
Ateliér 1+xx Romana Kouckého a Edity Lisecové

zpracován v letním semestru ak.roku 2012/2013

Marie Janíčková, květen 2013

Prohlášení autorky:

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracovala samostatně a že jsem uvedla veškeré použité informační zdroje v souladu s "Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací."
(Celý text metodického pokynu je na stránkách FA ČVUT v záložce studium ke stažení)

V Praze dne 25.5.2013

podpis autora - diplomanta

Motto

Zadání

Celopražský systém zelených ploch

(část první - diplomní seminář)

Morfologie, vodní toky a doprava v závislosti na systému zelených ploch

Přírodní složky městské krajiny - katalog
Pražské les/oparky, parky, hřbitovy, louky, vinice a zahrady

závěrem: Praha ne/zelená? Kde jsou díry v zeleném systému?

Konverze železničních brownfields kontinuální liniový park Vršovice

(část druhá - diplomní projekt)

Příklady konverzí ze zahraničí (Francie, Německo, USA)

Analýzy širší vztahy 1:10 000

Analýzy 1:5000

Koncept

Návrh

 situace 1:5000

 situace 1-5 1:1000

 řezy územím 1:125

 vizualizace

Modul ZKA - detail řešení parku

 situace m 1:250 - povrchy, mobiliář

 situace m 1:250 - sadové úpravy

 řezy územím - detaily

 vizualizace

 katalogové listy mobiliáře m 1:10

 detaily skladeb povrchů m 1:10

 osazovací plán

Závěrem

Zdroje a použitá literatura

Příloha č.1 k zadání diplomního projektu Marie Janíčkové.

Diplomní projekt byl zkontrolován s Ing. Radmilou Fingerovou.

*

25.02.2013

ZADÁNÍ

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Marie Janíčková
 datum narození: 21.8.1985
 akademický rok / semestr: 2012/2013
 ústav: 15118 Ústav nauky o budovách
 vedoucí diplomové práce: Doc. Ing. Arch. Roman Koucký

téma diplomové práce: Konverze železničních brownfields -
kontinuální liniový park Vršovice

zadání diplomové práce:

- 1/popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení
- 2/popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování
- 3/seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

1/
 Zadáním diplomního projektu je urbanistická studie na části území dnes nevyužívaných vlakových tratí v pražské části - Vršovice. Studie se bude zabývat využitelností území, napojením na městskou strukturu a jeho konverzí v nový liniový park doplňující celopražský systém artikulovaných přírodních ploch. Projekt si klade za cíl prezentovat jednu z variant možné transformace, jako liniové spojnice vnitřní a vnější krajiny města.

2/
 Architektonická část: Výsledkem diplomové práce bude urbanistická studie v měřítku 1:1000, dokumentovaná plány a fyzickým modelem ve stejném měřítku, které ozřejmí širší vztahy a urbanistické řešení. Výstupem bude textová zpráva doplněná o potřebná schémata, typologické analýzy a vizualizace urbanistické struktury.

Modul: Krajinnářská architektura: Výstupem práce bude krajinnářský návrh části území, dokumentovaný plány v měřítku 1: 200, které ozřejmí konkrétní řešení vybraného prostoru z hlediska krajinnářské architektury.

3/
 Analýza řešeného území ve vztahu k Praze 1:10 000; analýzy širších vztahů 1:5000; analýzy řešeného území; situace území; řezy územím; vizualizace, fyzický model 1:1000

Datum a podpis studenta 18.2.2013 Janíčková Marie

Datum a podpis vedoucího DP Roman Koucký, 2013-02-18

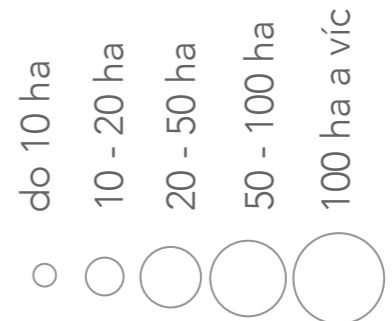
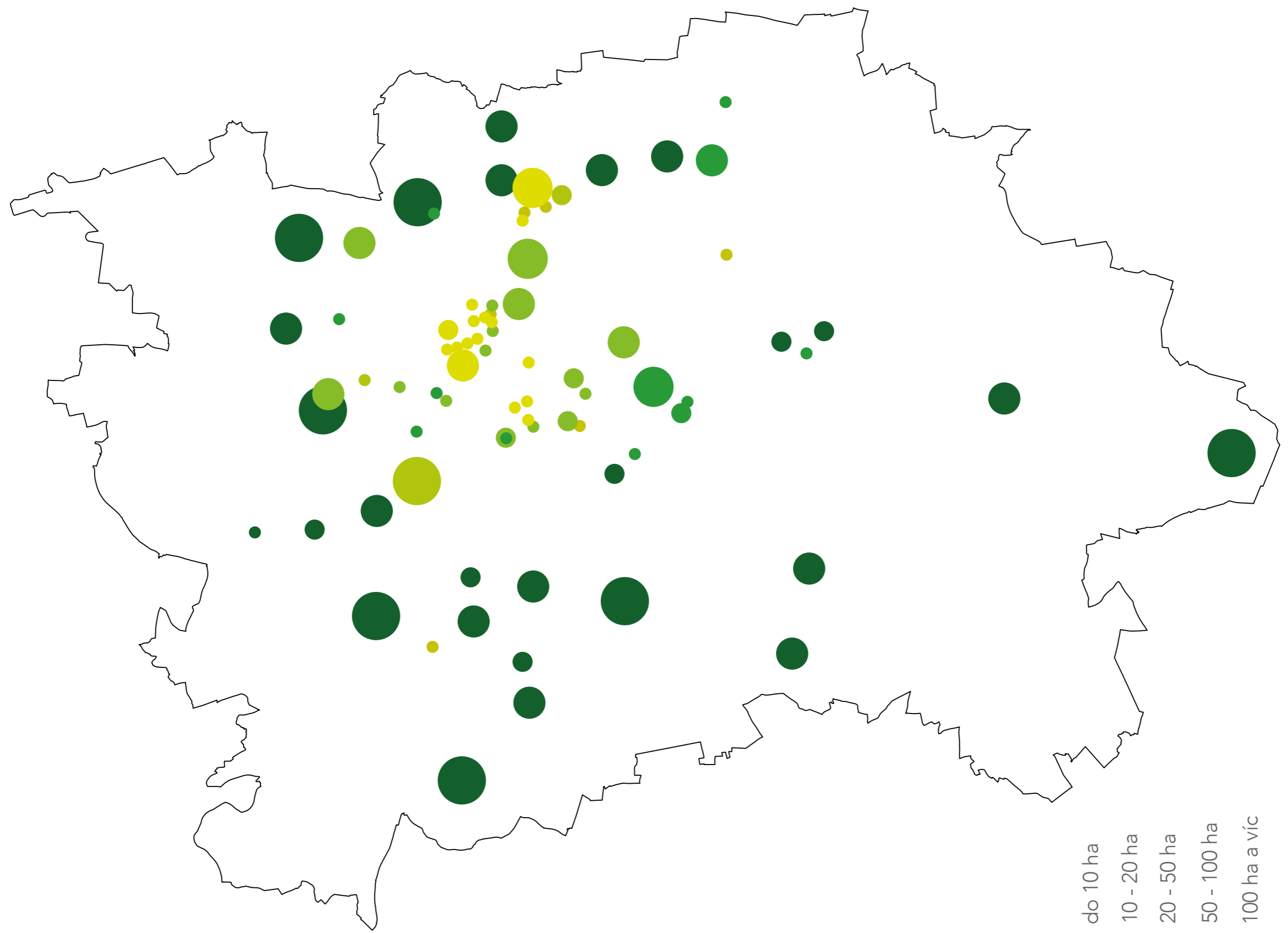
Datum a podpis děkana FA ČVUT 28/2/13 Janič registrováno studijním oddělením dne

Ještě jsme nepřišli na to,
že stavět město znamená budovat krajinu.

Karel Čapek

ČÁST PRVNÍ_

PRAŽSKÝ SYSTÉM ZELENÝCH PLOCH

ZAHRADA

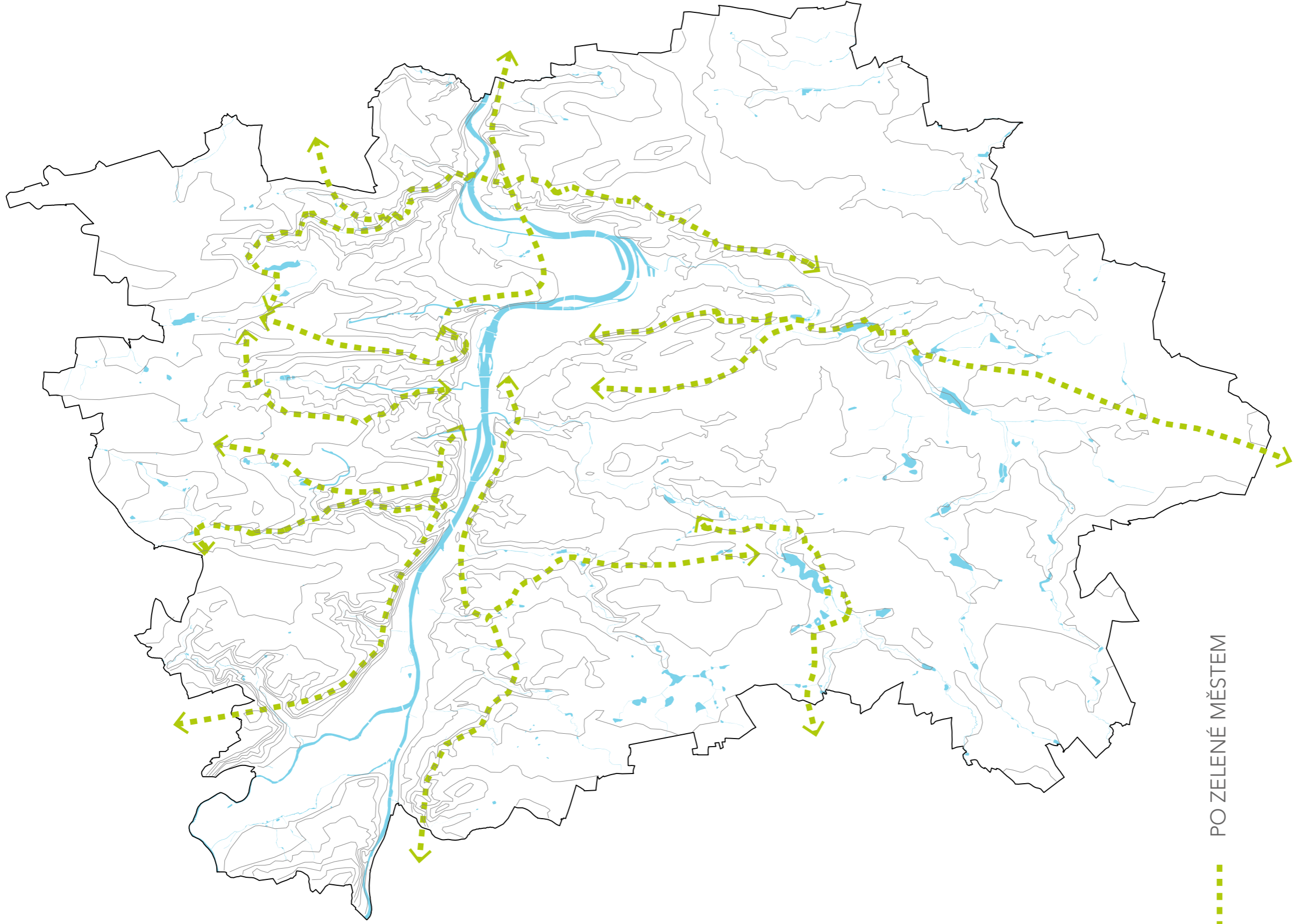
VINICE

LOUKA

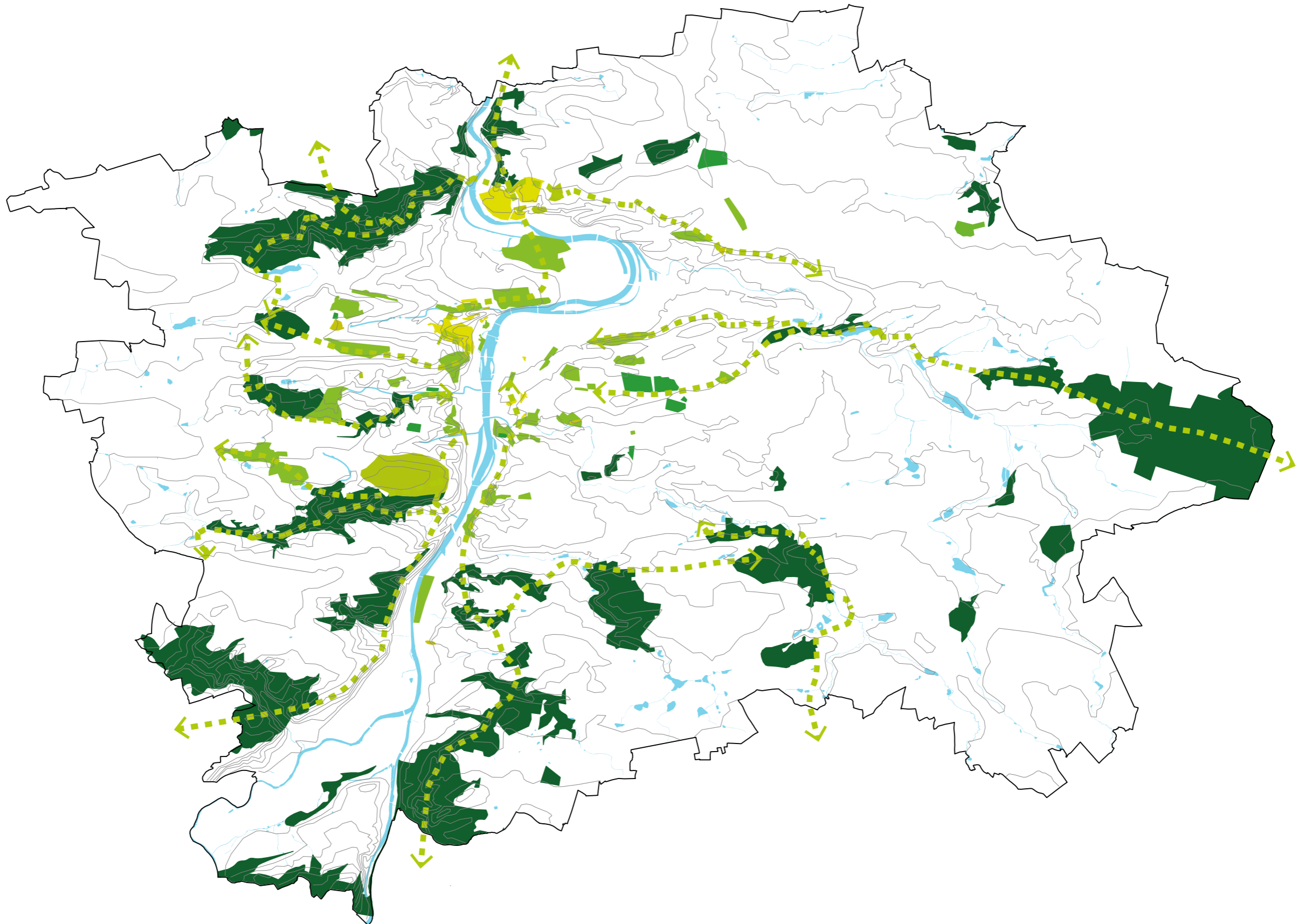
PARK

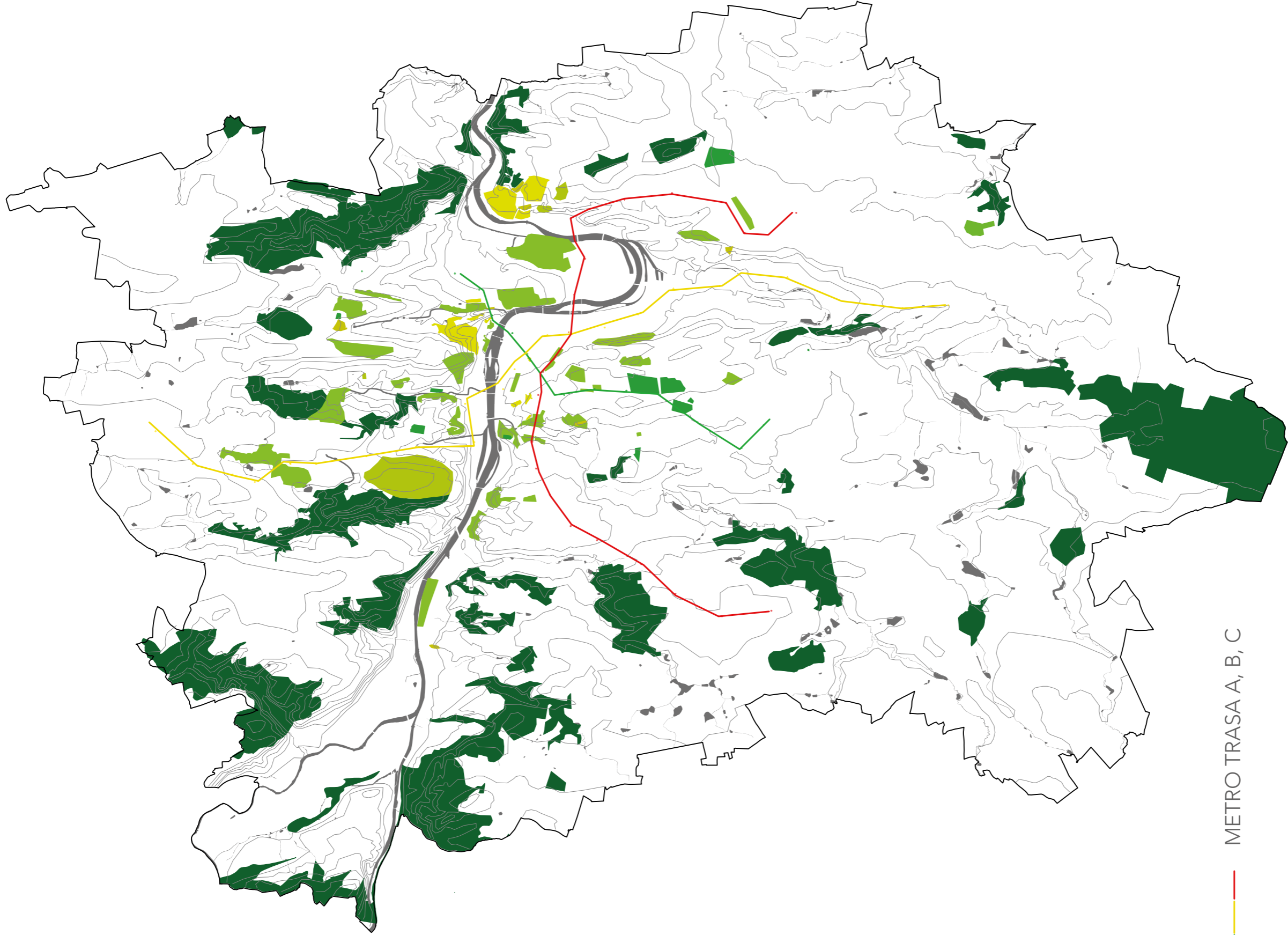
HŘBITOV

LES_OPARK

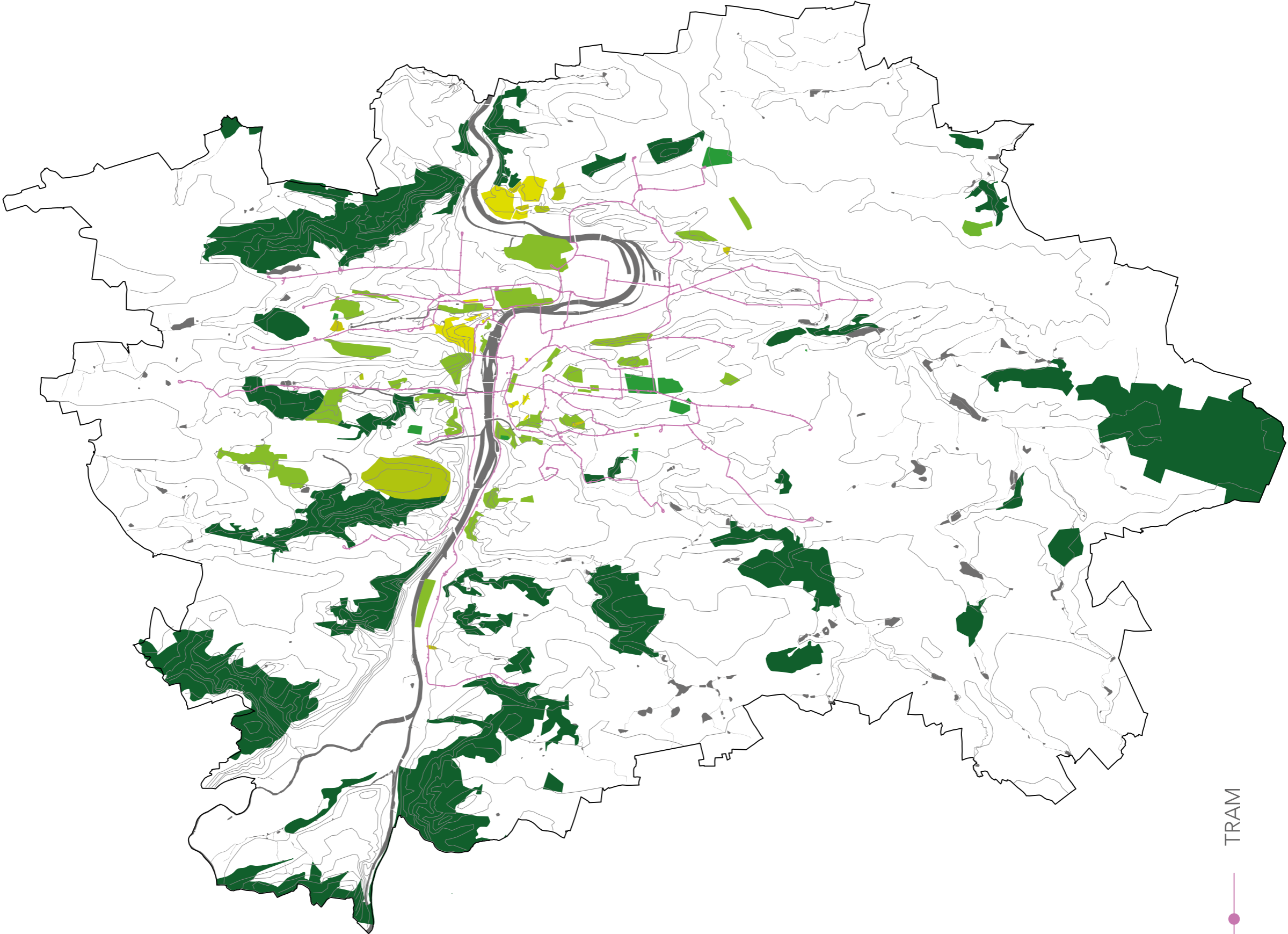
PO ZELENÉ MĚSTEM

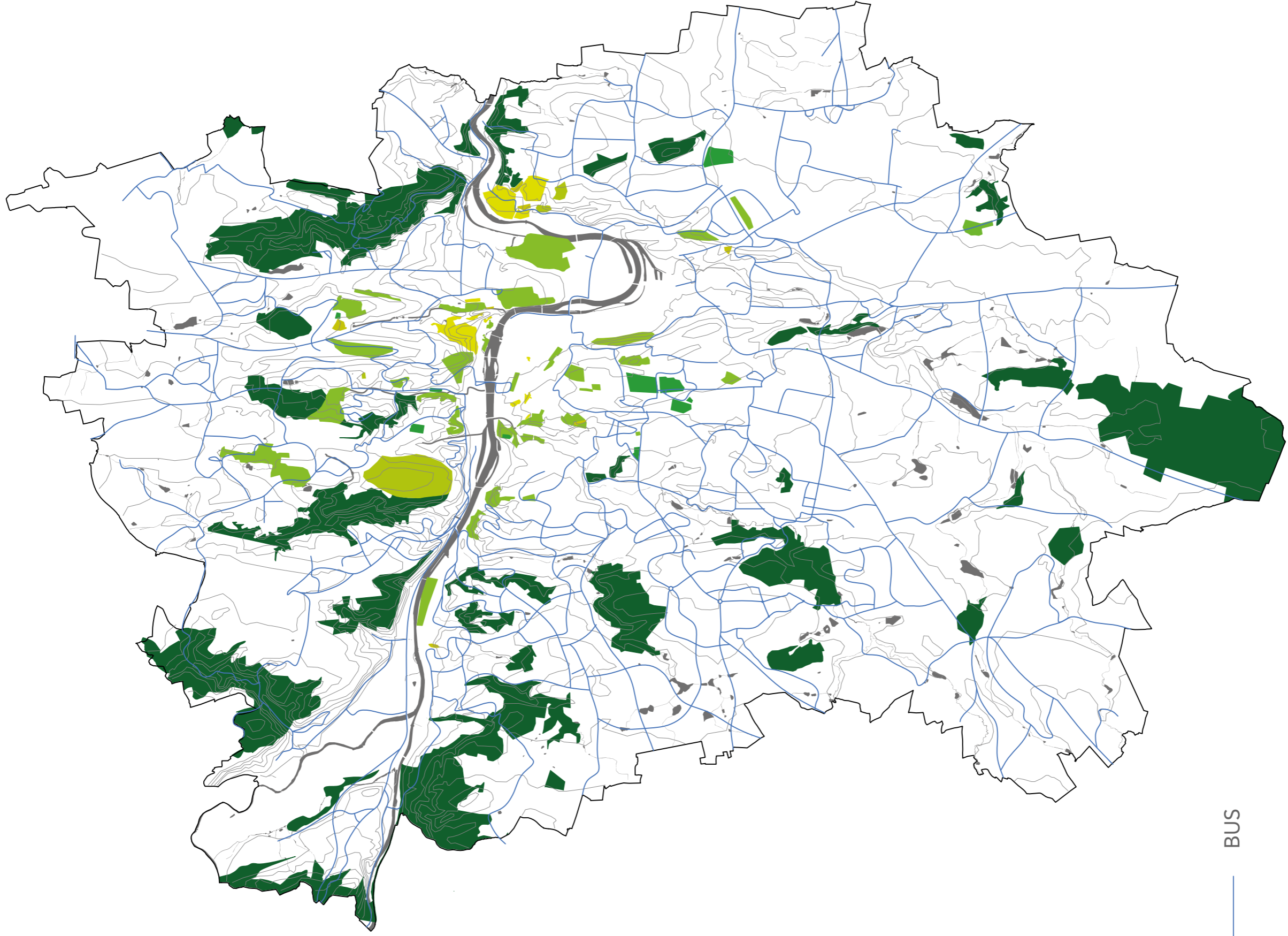

METRO TRASA A, B, C

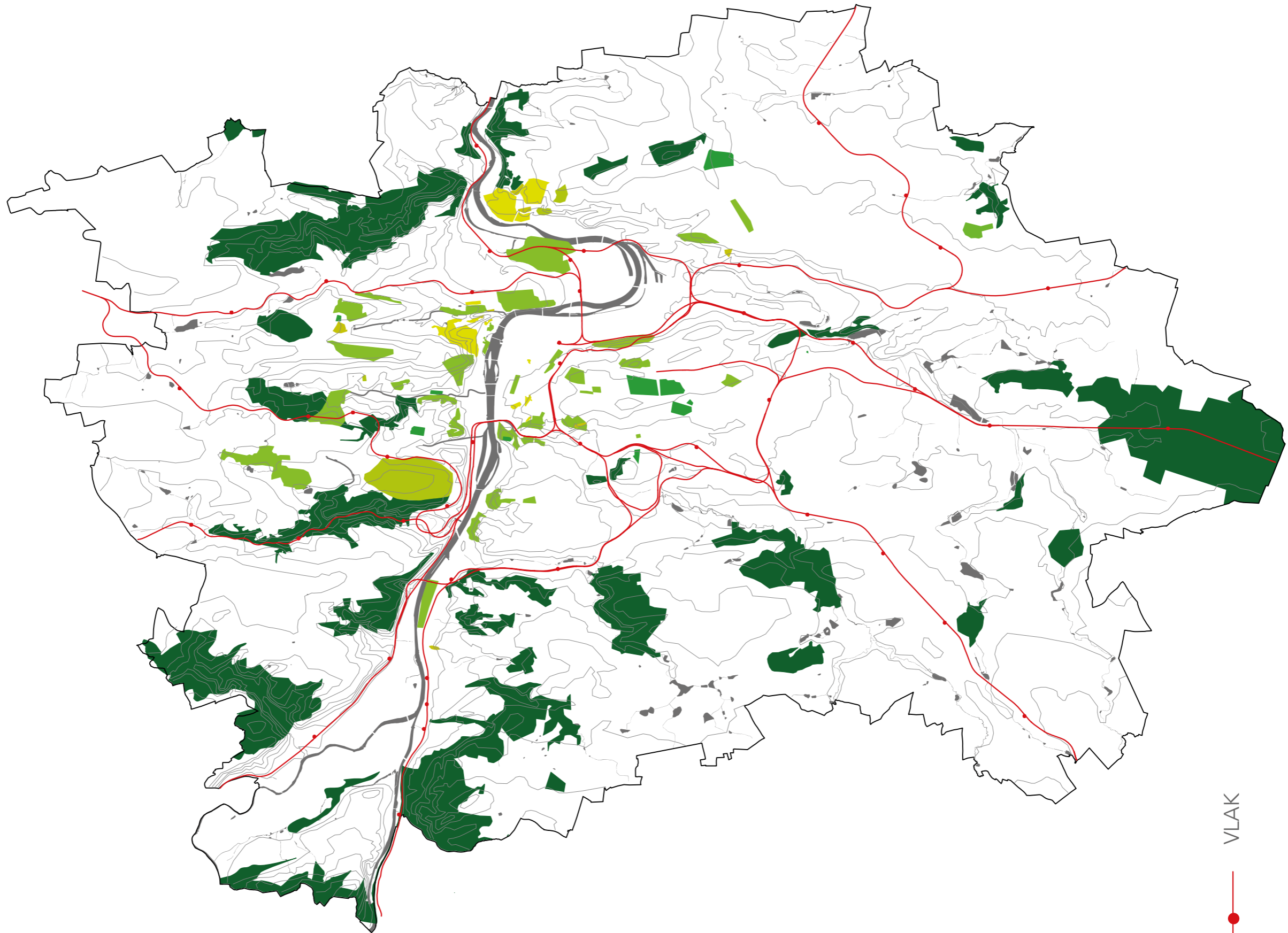

TRAM

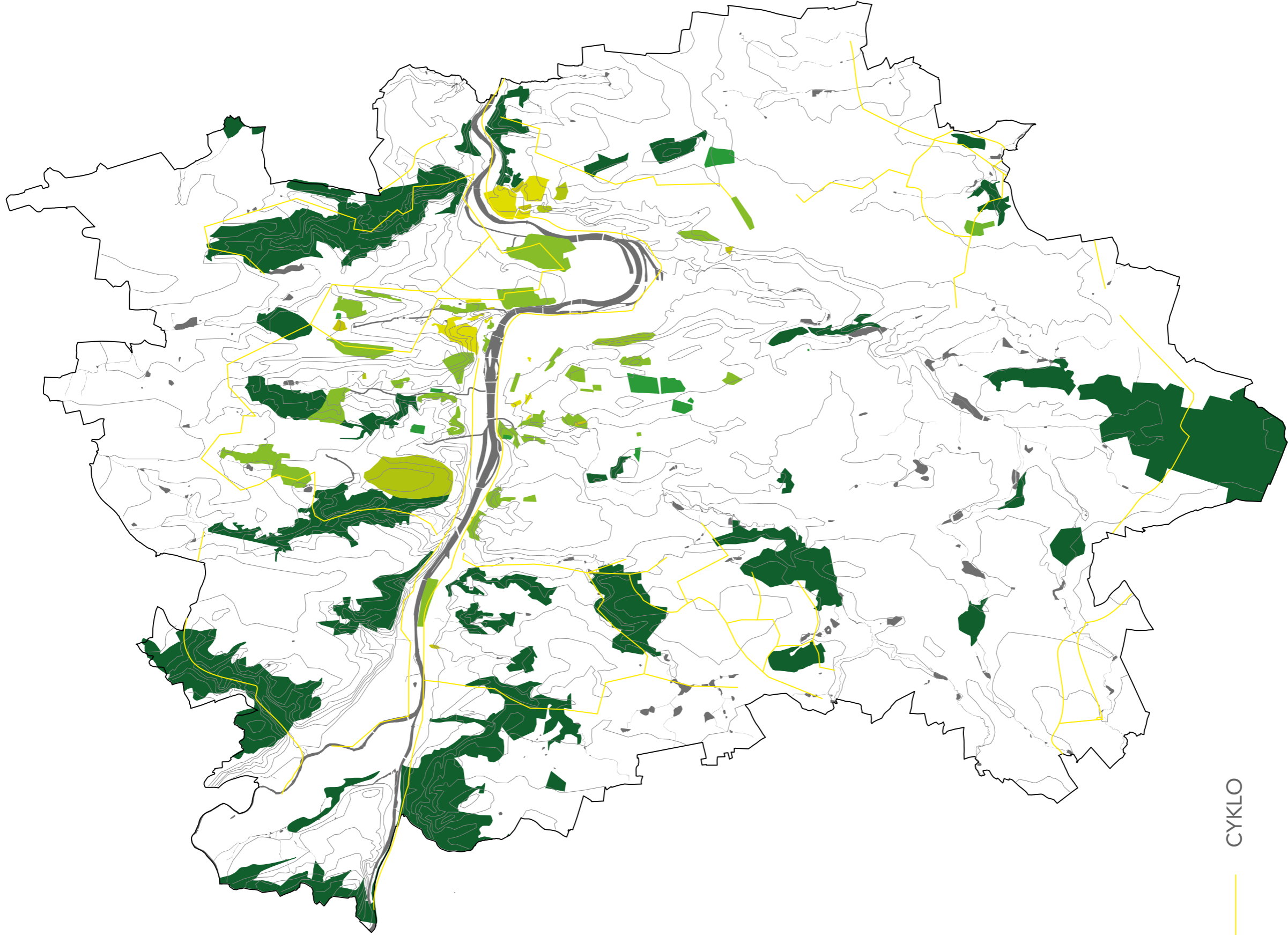

— BUS

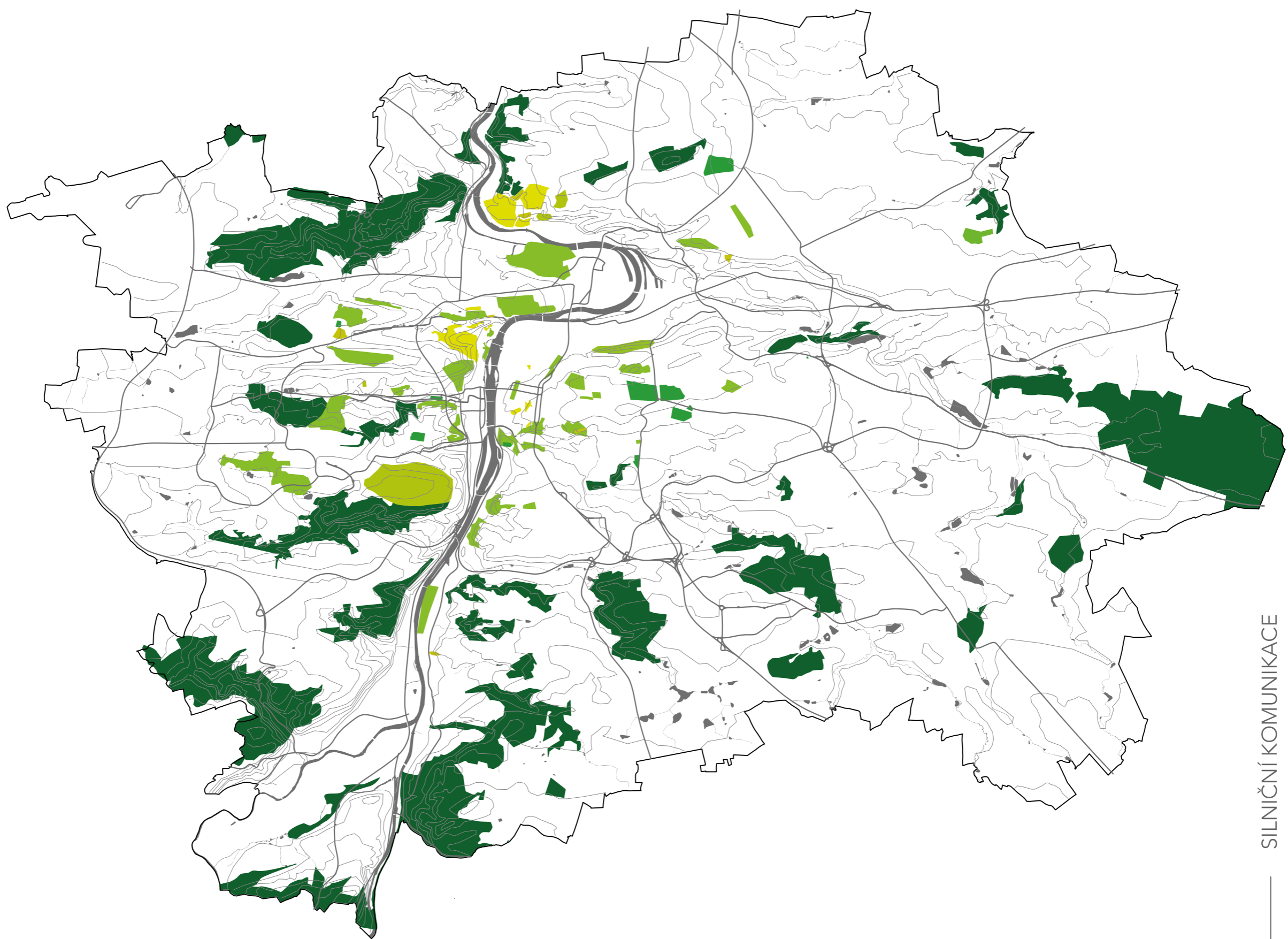
VLAK

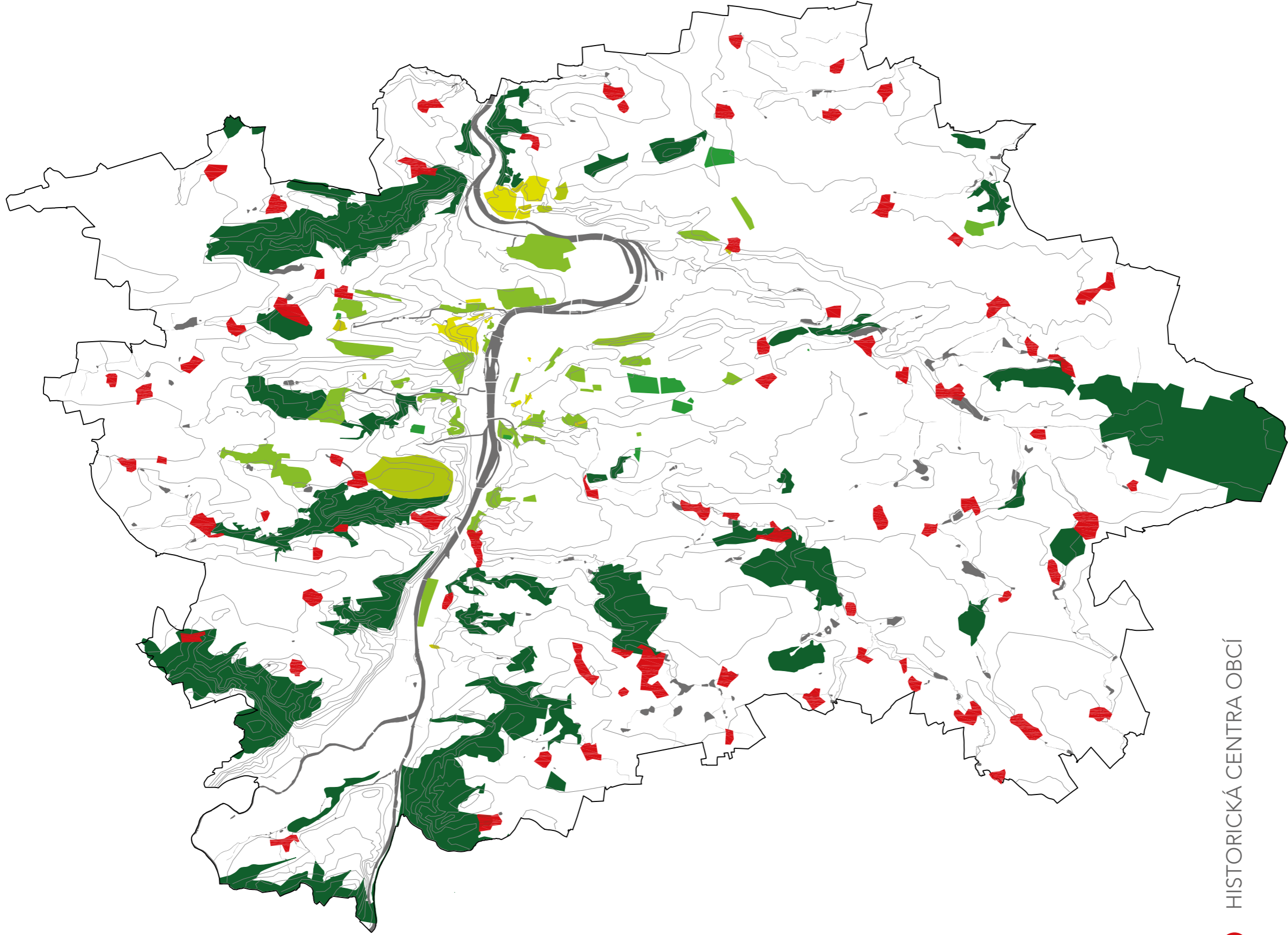

CYKLO

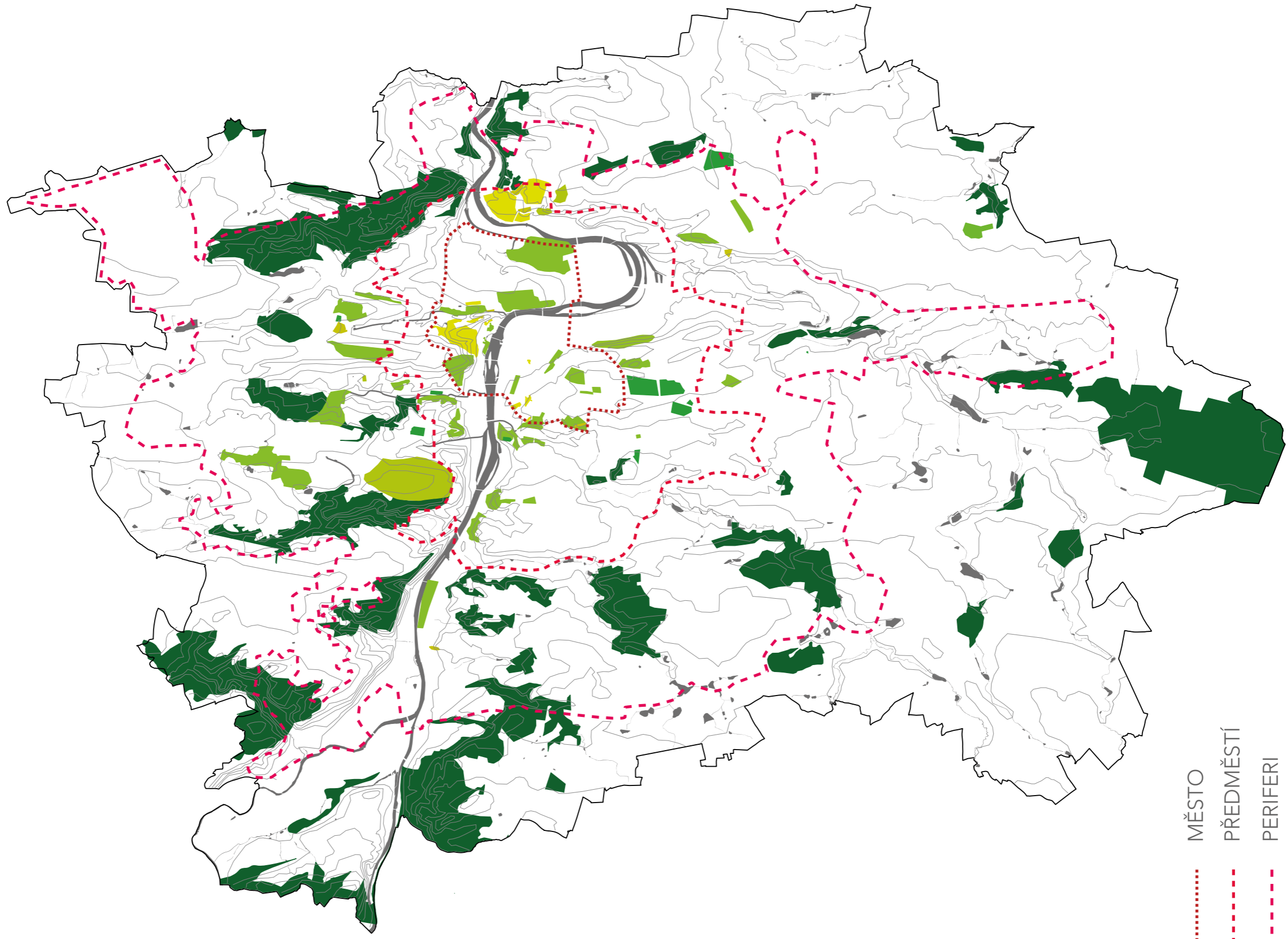

— SILNIČNÍ KOMUNIKACE

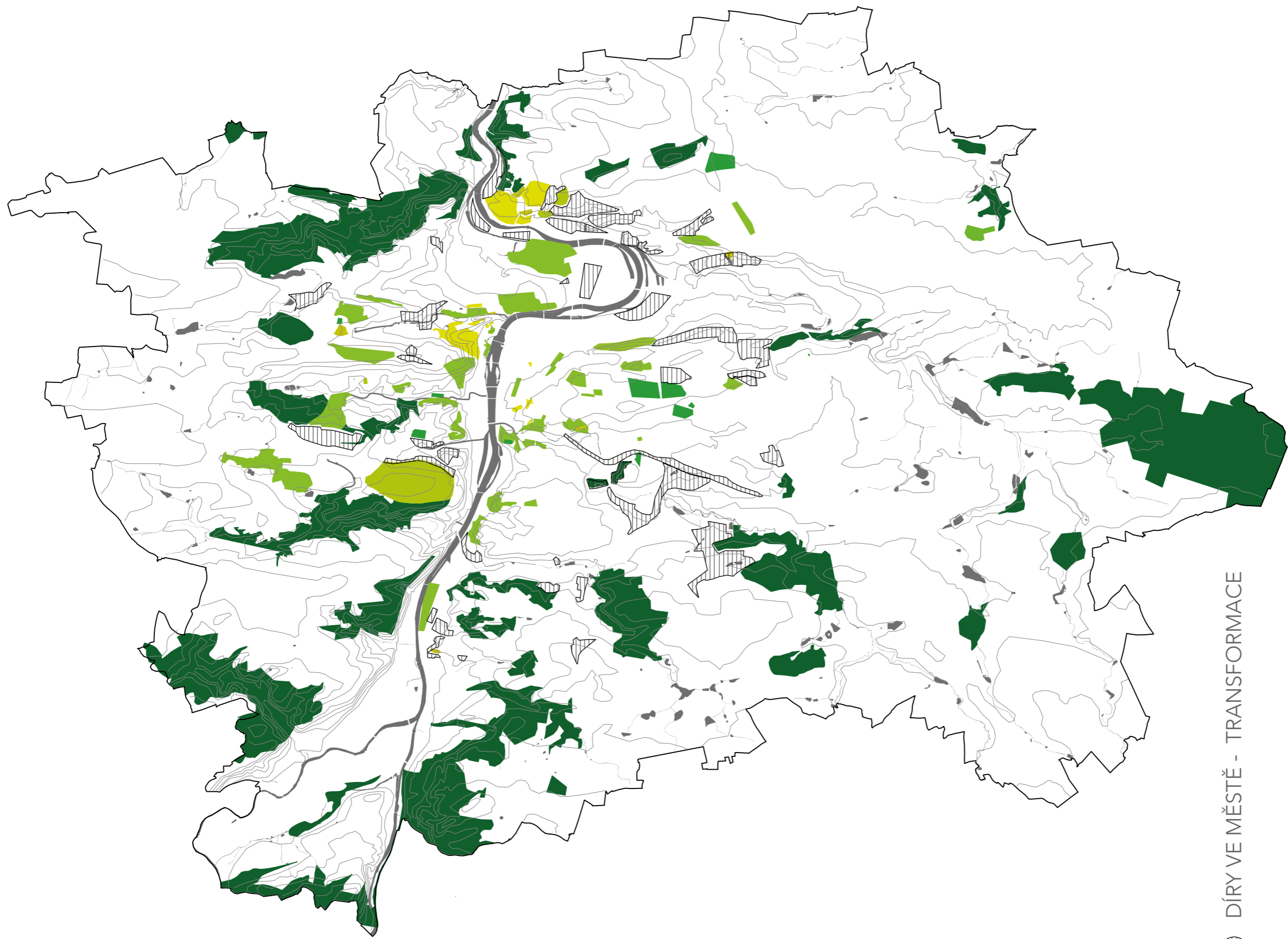

HISTORICKÁ CENTRA OBCÍ

- MĚSTO
- PŘEDMĚSTÍ
- PERIFERIE

○ DÍRY VE MĚSTĚ - TRANSFORMACE

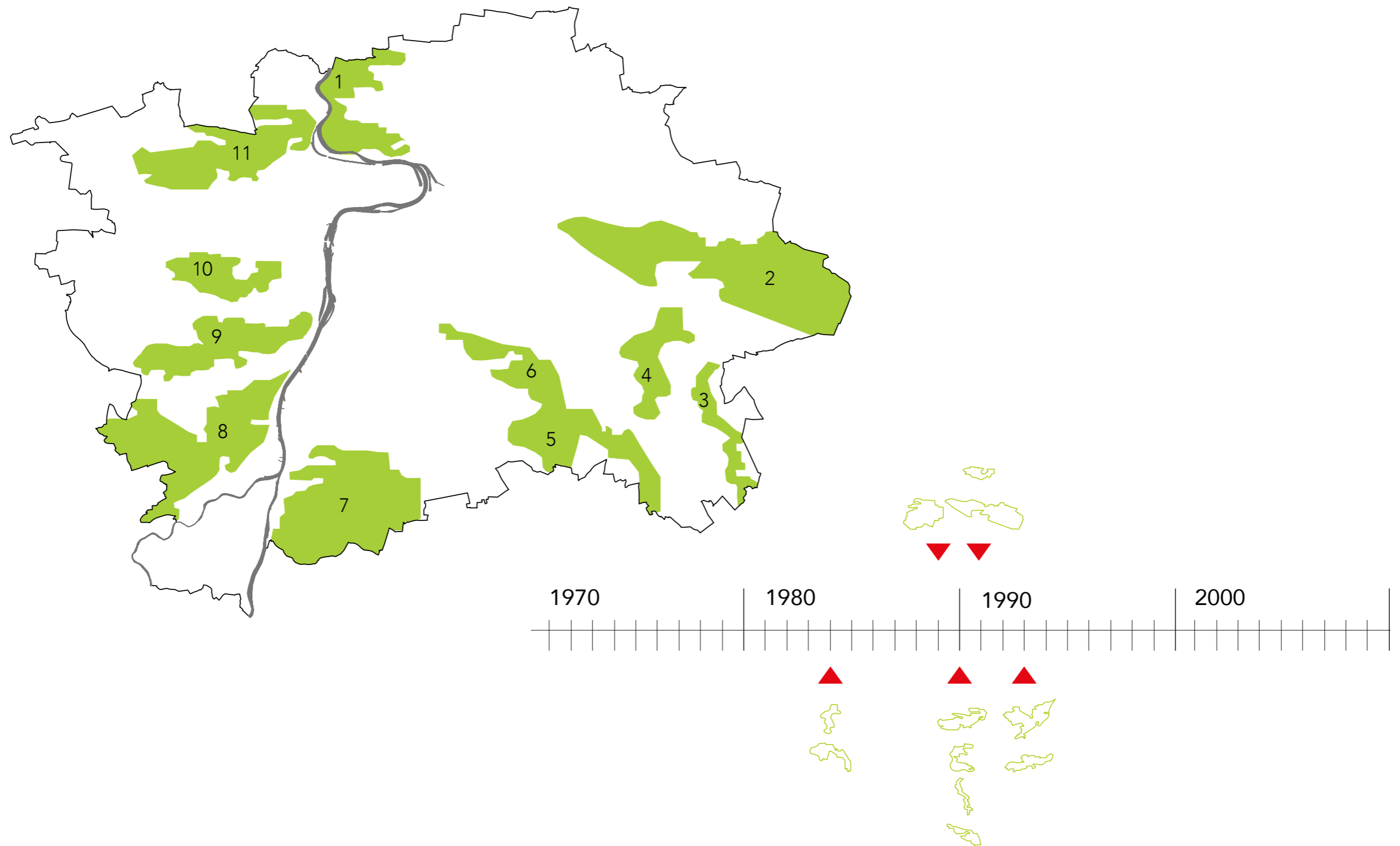

KATALOG

TYPY PŘÍRODY VE MĚSTĚ

PRAŽSKÉ PŘÍRODNÍ PARKY

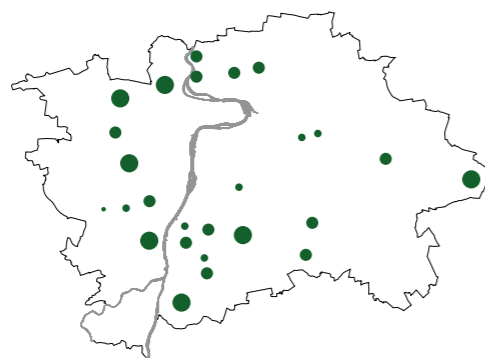
- 1/ **Draháň - Trója** / 578,8 ha / P9
- 2/ **Klánovice - Čihadla** / 907,7 ha / P9
- 3/ **Rokytko** / 136 ha / P22
- 4/ **Říčanka** / 407,7 ha / P22
- 5/ **Botič - Milíčov** / 824 ha / P11
- 6/ **Hostivař - Záběhlice** / 423 ha / P10
- 7/ **Modřanská rokle - Cholupice** / 1531 ha / P4
- 8/ **Radotínsko - Chuchelský háj** / 1386 ha / P5
- 9/ **Prokopské a Dalejské údolí** / 232 ha / P5
- 10/ **Košíře - Motol** / 354,4 ha / P5
- 11/ **Šárka - Lysolaje** / 1005 ha / P6

PŘÍRODNÍ PARKY TVOŘÍ PRSTY KRAJINY VNĚJŠÍ VSTUPUJÍCÍ DO SÍDLA.

Všechny pražské **přírodní parky** byly **vyhlášeny** mezi lety **1984 - 1993** podle zákona **č. 114/1992 sb. o ochraně přírody a krajiny**.

M_1:40 000

- 01_Šárka
- 02_Chuchelský háj, Prokopské a Dalejské údolí
- 03_Obora Hvězda, Lesopark Cibulka
- 04_Modřanská rokle, Hodkovičky, Kamýk
- 05_Hostivař
- 06_Smetanka, Xaverovský háj, Klánovice - Čihadla
- 07_Kunratický les
- 08_Ďáblický háj, Čimický háj, Bohnické údolí

DEFINICE:

LES_Porost dřevin v němž je vyvinuto stromové patro. Jednotka vertikální struktury a rostliny daného ekosystému větší než 5m.

V Praze je v současné době 11 přírodních parků. Představují to nejcennější z původní krajiny, ze které vyrostlo hlavní město.

DEFINICE:

LESOPARK_obvykle příměstský les, který v sobě kombinuje prvky původního lesa a běžného městského parku. Jeho původní funkce (produkce dřeva) byla potlačena.

Nahrazují ji nové základní funkce = oddech, odpočinek a relaxace

= rekreace, zábava a sport

= estetická, okrasná a krajinotvorná fce.

Pojetí má často velice blízko k anglickému parku.

Rozloha lesních pozemků na území Prahy je **4850 ha**

tj. **10%** z celkové **rozlohy Prahy**

zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Lesy,_parky_a_zahrady_v_Praze

01 **název:** Šárka
území: Praha 6
plocha: 4 640 000 m²

02 **název:** Chuchle (Chuchelský háj, Prokopské údolí)
území: Praha 5
plocha: 4 010 000 m²

03 **název:** Cibulka (Obora Hvězda, Lesopark Cibulka)
území: Praha 5
plocha: 2 870 000 m²

04 **název:** Hodkovičky (Modřanská rokle, Zátíší, Kamýk)
území: Praha 12
plocha: 2 790 000 m²

05 název: Hostivař
území: Praha 10
plocha: 1 450 000 m²

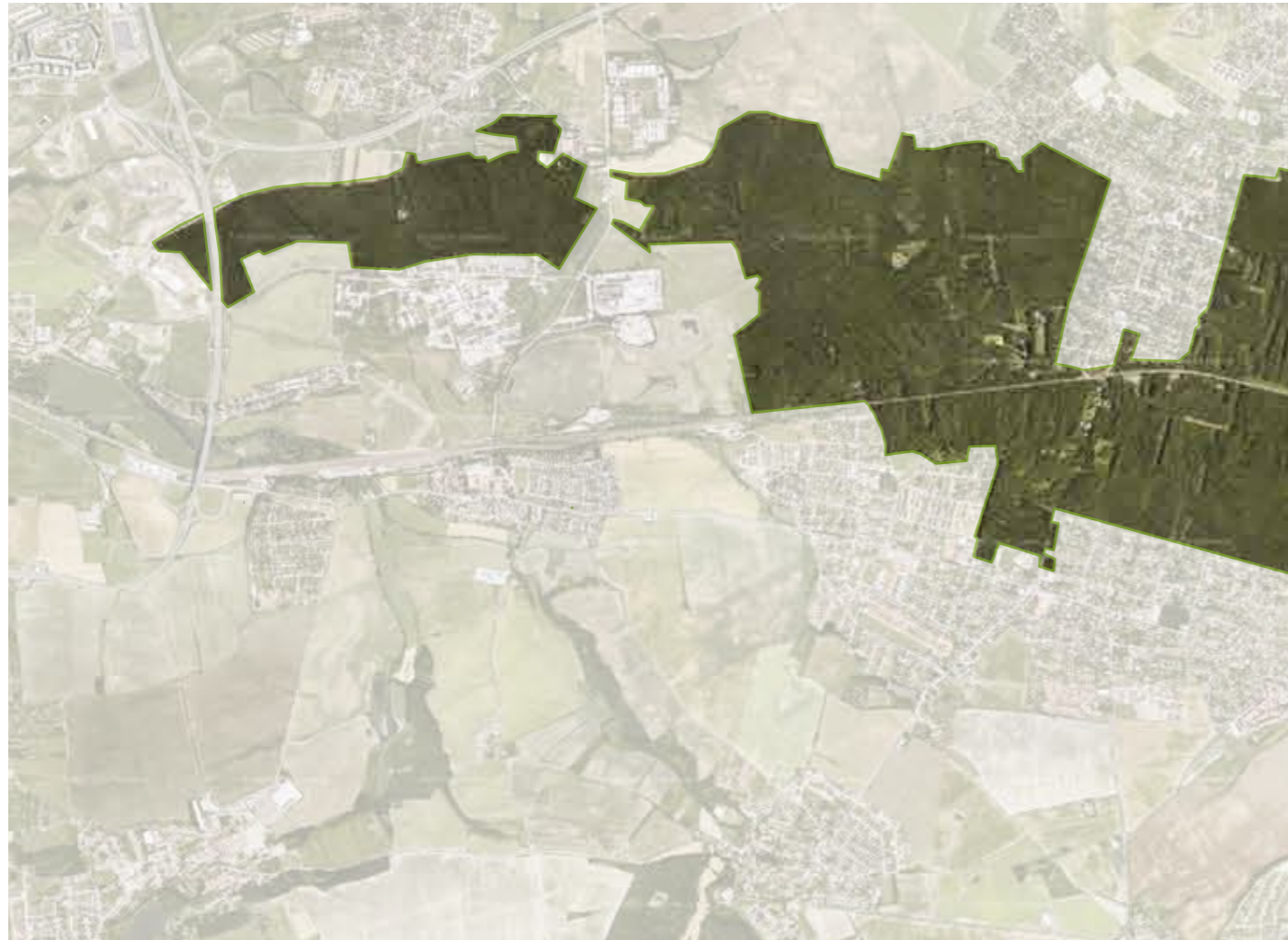

06 název: Hloubětín (Xaverovský háj, Smetanka, Čihadla)
území: Praha 14
plocha: 9 280 000 m²

07

název: Kunratický les
území: Praha 4
plocha: 3 000 000 m²

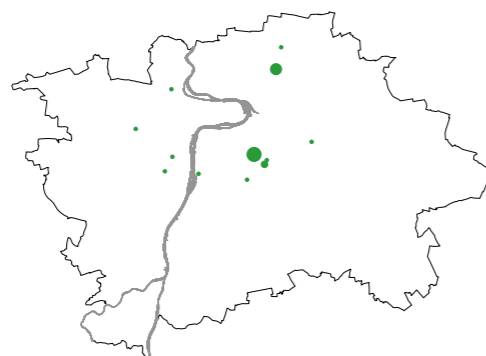

08

název: Bohnice (Ďáblický háj, Čimický háj, Bohnické údolí)
území: Praha 8
plocha: 2 140 000 m²

M_5 000

- 09_Malostranský hřbitov
- 10_Břevnovský hřbitov
- 11_Hřbitov Šárka
- 12_Evangelický hřbitov ve Strašnicích
- 13_Vyšehradský hřbitov
- 14_Hřbitov Malvazinky
- 15_Malý Ďáblický hřbitov
- 16_Hrdlořezský hřbitov
- 17_Ďáblický hřbitov
- 18_Vršovický hřbitov
- 19_Vinohradský hřbitov
- 20_Olšanské hřbitovy

DEFINICE:

HŘBITOV_Hřbitov se skládá z hrobů, hrobek, cest a stromů podél nich. Hřbitovy jsou významnou složkou městského systému zelených ploch, většinou jsou otevřené veřejnosti a mnoho (zejména starších) lidí je často navštěvuje. Některé slouží i jako cíl turistů (např. Slavín).

Rozloha pozemků hřbitovů na území Prahy je **110 ha**

tj. **0,2%** z celkové **rozlohy Prahy**

09 **název:** Malostranský hřbitov
území: Praha 5
plocha: 22 000 m²

10 **název:** Břevnovský hřbitov
území: Praha 6
plocha: 17 200 m²

11 **název:** Hřbitov Šárka
území: Praha 6
plocha: 12 900 m²

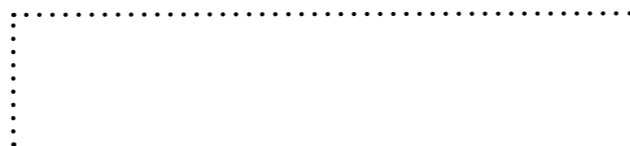

1510 1520 1530 1540 1550 1560 1570 1580 1590 1600 1610 1620 1630 1640 1650 1660 1670 1680 1690 1700 1710 1720 1730 1740 1750

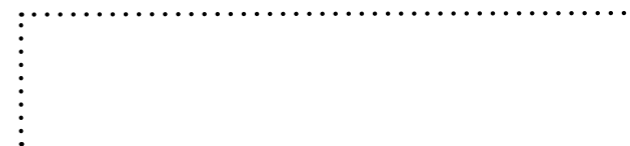
12 **název:** Evangelický hřbitov ve Strašnicích
území: Praha 10
plocha: 14 175 m²

13 **název:** Vyšehradský hřbitov
území: Praha 2
plocha: 8 000 m²

14 **název:** Hřbitov Malvazinky
území: Praha 5
plocha: 75 800 m²

1760 1770 1780 1790 1800 1810 1820 1830 1840 1850 1860 1870 1880 1890 1900 1910 1920 1930 1940 1950 1960 1970 1980 1990 2000 2010

15 **název:** Malý dáblický hřbitov
území: Praha 8
plocha: 2 000 m²

16 **název:** Hrdlořezský hřbitov
území: Praha 6
plocha: 17 200 m²

17 **název:** Ďáblický hřbitov
území: Praha 8
plocha: 290 000 m²

1510 1520 1530 1540 1550 1560 1570 1580 1590 1600 1610 1620 1630 1640 1650 1660 1670 1680 1690 1700 1710 1720 1730 1740 1750

18 **název:** Vršovický hřbitov
území: Praha 10
plocha: 51 000 m²

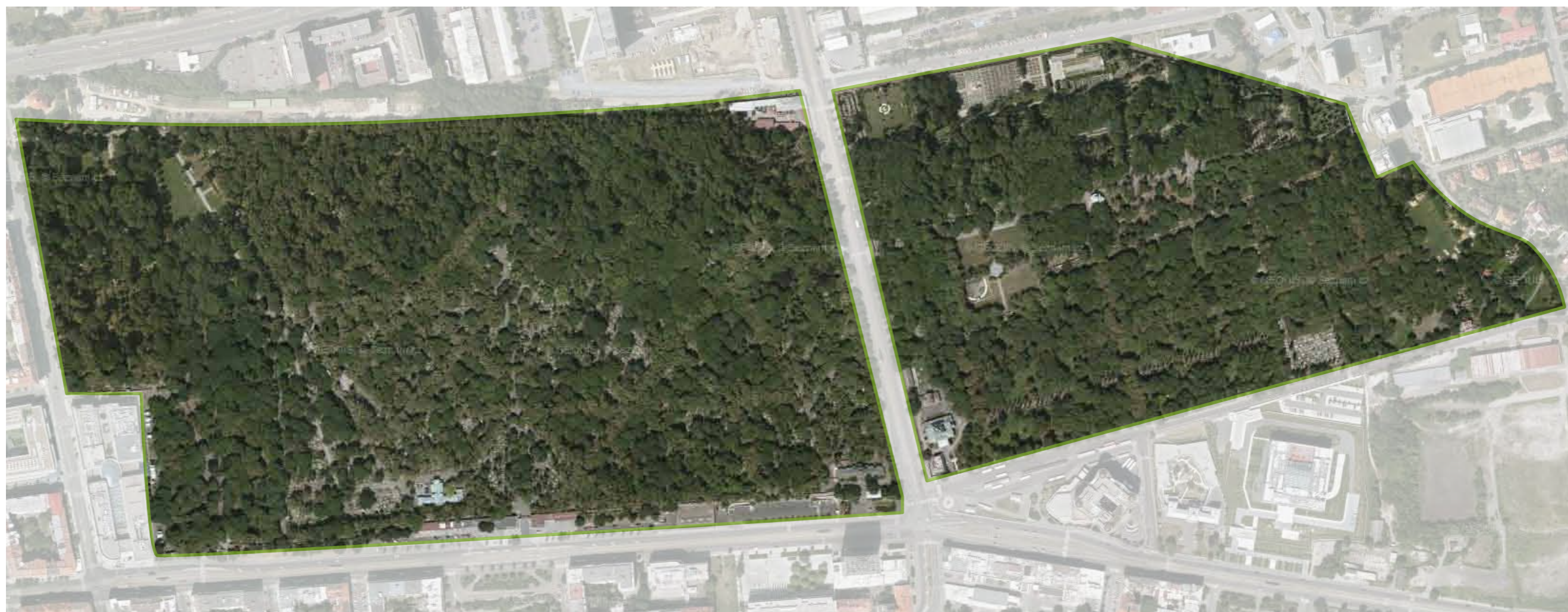

19 **název:** Vinohradský hřbitov
území: Praha 10
plocha: 100 000 m²

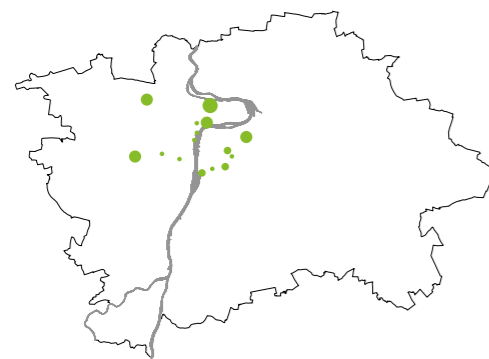
1760 1770 1780 1790 1800 1810 1820 1830 1840 1850 1860 1870 1880 1890 1900 1910 1920 1930 1940 1950 1960 1970 1980 1990 2000 2010

20 **název:** Olšanské hřbitovy hřbitov
území: Praha 7
plocha: 501 700 m²

1510 1520 1530 1540 1550 1560 1570 1580 1590 1600 1610 1620 1630 1640 1650 1660 1670 1680 1690 1700 1710 1720 1730 1740 1750

M_10 000

21_Bertramka
22_Chotkovy sady
23_Klamovka
24_Sady Sv. Čecha
25_Vojanovy sady
26_Kampa
27_Havlíčkovy sady
28_Vyšehrad

29_Riegrovy sady
30_Folimanka
31_Ladronka
32_Karlovo náměstí
33_vrch Vítkov
34_Cibulka
35_Letenské sady
36_Obora Hvězda
37_Stromovka

DEFINICE:

PARK_Park je část krajiny nebo města, ve které se nachází udržovaná vegetace. Funkce parku je relaxační a estetická, často i reprezentativní, pokud se například park nachází před významnou budovou.

Ve vlastnictví města je jako **parky a zahrady** evidováno **2649 ha**

tj. asi **5%** z celkové **rozlohy Prahy**

zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Lesy,_parky_a_zahrady_v_Praze

21 **název:** Bertramka
území: Praha 5
plocha: 5 600 m²

22 **název:** Chotkovy sady
území: Praha 1
plocha: 37 000 m²

23 **název:** Klamovka
území: Praha 5
plocha: 8 000 m²

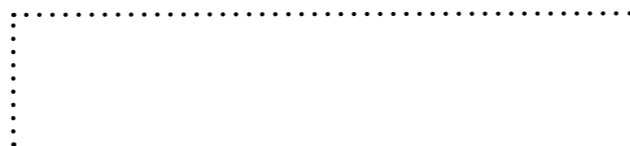
1169
1248

1510 1520 1530 1540 1550 1560 1570 1580 1590 1600 1610 1620 1630 1640 1650 1660 1670 1680 1690 1700 1710 1720 1730 1740 1750

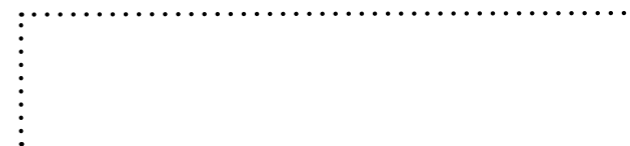
24 **název:** Sady Sv. Čecha
území: Praha 2
plocha: 29 600 m²

25 **název:** Vojanovy sady
území: Praha 1
plocha: 25 000 m²

26 **název:** Kampa
území: Praha 1
plocha: 26 500 m²

1760 1770 1780 1790 1800 1810 1820 1830 1840 1850 1860 1870 1880 1890 1900 1910 1920 1930 1940 1950 1960 1970 1980 1990 2000 2010

27 **název:** Havlíčkovy sady
území: Praha 2
plocha: 110 000 m²

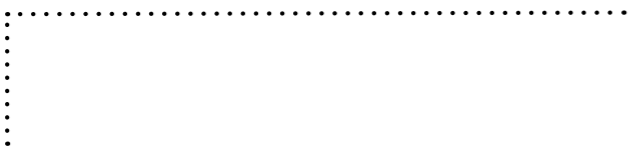
28 **název:** Vyšehrad
území: Praha 2
plocha: 100 000 m²

29 **název:** Riegrovy sady
území: Praha 3
plocha: 112 000 m²

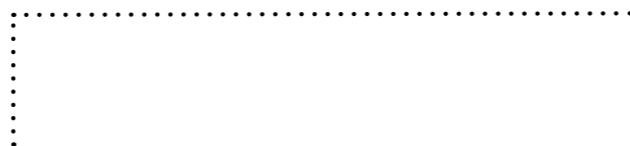

1510 1520 1530 1540 1550 1560 1570 1580 1590 1600 1610 1620 1630 1640 1650 1660 1670 1680 1690 1700 1710 1720 1730 1740 1750

30 **název:** Park Folimanka
území: Praha 2
plocha: 86 400 m²

31 **název:** Ladronka
území: Praha 6
plocha: 375 000 m²

1760 1770 1780 1790 1800 1810 1820 1830 1840 1850 1860 1870 1880 1890 1900 1910 1920 1930 1940 1950 1960 1970 1980 1990 2000 2010

32 **název:** Karlovo náměstí
území: Praha 2
plocha: 80 550 m²

33 **název:** vrch Vítkov
území: Praha 3
plocha: 149 300 m²

1348

1268

1510 1520 1530 1540 1550 1560 1570 1580 1590 1600 1610 1620 1630 1640 1650 1660 1670 1680 1690 1700 1710 1720 1730 1740 1750

34 **název:** Obora Hvězda
území: Praha 6
plocha: 865 000 m²

35 **název:** Stromovka
území: Praha 6 a Praha 7
plocha: 844 000 m²

1760 1770 1780 1790 1800 1810 1820 1830 1840 1850 1860 1870 1880 1890 1900 1910 1920 1930 1940 1950 1960 1970 1980 1990 2000 2010

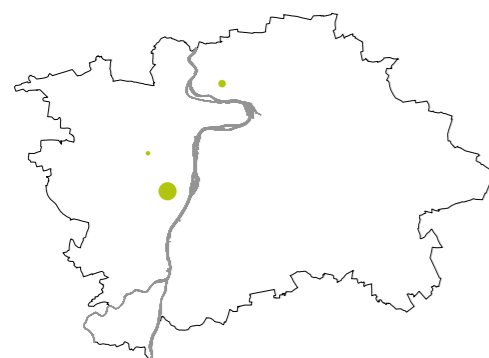
36 **název:** Cibulka
území: Praha 5
plocha: 200 000 m²

37 **název:** Letenské sady
území: Praha 7
plocha: 465 000 m²

1770 1780 1790 1800 1810 1820 1830 1840 1850 1860 1870 1880 1890 1900 1910 1920 1930 1940 1950 1960 1970 1980 1990 2000 2010

M_10 000

- 38_Pod velkou skálou (PP Havránka)**
- 39_Skalka**
- 40_Dívčí hrady**

DEFINICE:

LOUKA Je zemědělská kultura tvořená společenstvím různých druhů trav, jetelovin a bylin. Slouží buď jako pastviny, nebo jako zdroj sena.

Rozloha luk v katalogu je bezmála **175 ha**

tj. **0,4%** z celkové **rozlohy Prahy**

38

název: Pod velkou skálou
území: Praha 8
plocha: 110 000 m²

39

název: louka Skalka
území: Praha 5
plocha: 9 500 m²

1510 1520 1530 1540 1550 1560 1570 1580 1590 1600 1610 1620 1630 1640 1650 1660 1670 1680 1690 1700 1710 1720 1730 1740 1750

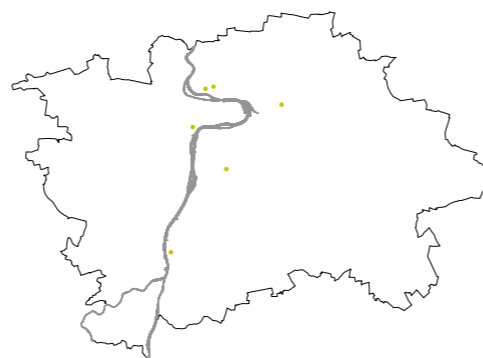
40

název: Děvín - Dívčí hrady
území: Praha 5
plocha: 1 610 000 m²

1760 1770 1780 1790 1800 1810 1820 1830 1840 1850 1860 1870 1880 1890 1900 1910 1920 1930 1940 1950 1960 1970 1980 1990 2000 2010

M_5 000

41_Vinice Svaté Kláry v Tróji

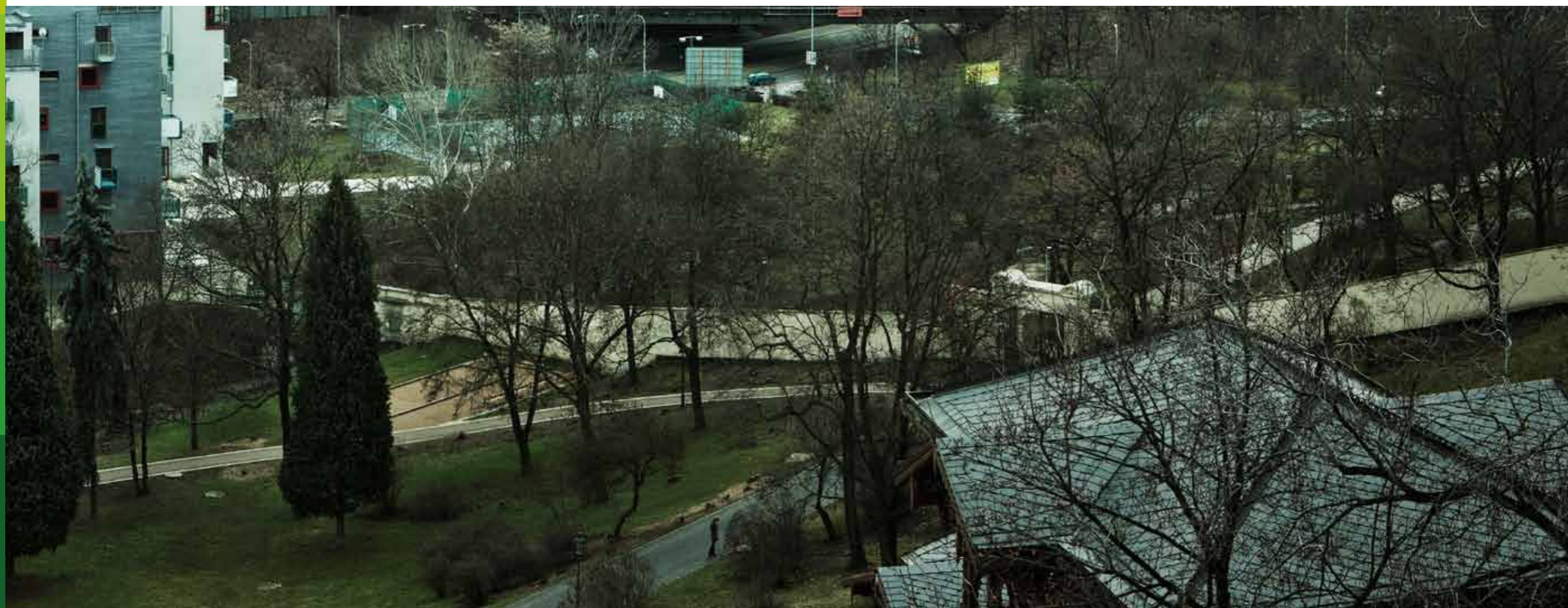
42_Vinice Grébovka

43_Vinice Máchalka

44_Modřanká vinice

45_Vinice Salabka

46_Svatováclavská vinice na Pražském hradě

DEFINICE:

SADY A VINICE_V původním významu specializovaná zahrada určená k pěstování ovocných stromů a keřů. Dnes mají ve větších městech rekreační funkci.

V katalogu je evidováno 7 vinic rozkládajících se na **rozloze 12,5 ha**

tj. méně než **0,1%** z celkové **rozlohy Prahy**

41 **název:** vinice Sv. Kláry v Tróji
území: Praha 8
plocha: 35 000 m²

42 **název:** Grobovka
území: Praha 2
plocha: 17 000 m²

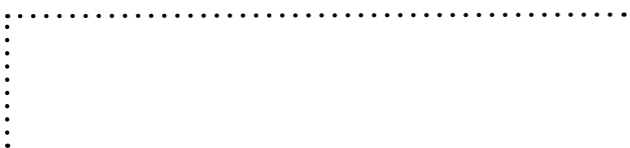
43 **název:** vinice Máchalka
území: Praha 9
plocha: 18 000 m²

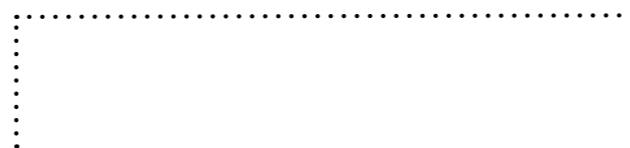
1197
1226
10.stol.
1120

1510 1520 1530 1540 1550 1560 1570 1580 1590 1600 1610 1620 1630 1640 1650 1660 1670 1680 1690 1700 1710 1720 1730 1740 1750

44 **název:** Modřanská vinice
území: Praha 12
plocha: 20 000 m²

45 **název:** vinice Salabka
území: Praha 8
plocha: 28 000 m²

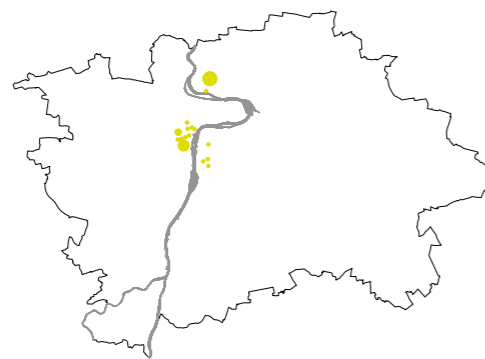

46 **název:** Svatováclavská vinice
území: Praha 1
plocha: 7 000 m²

1760 1770 1780 1790 1800 1810 1820 1830 1840 1850 1860 1870 1880 1890 1900 1910 1920 1930 1940 1950 1960 1970 1980 1990 2000 2010

M_10 000

- 47_Petřín - Strahovská zahrada
- 48_Zahrada ztracenka
- 49_Františkánská zahrada
- 50_Petřín - Růžový sad
- 51_Kateřinská zahrada
- 52_Vrbtovská zahrada
- 53_Trója - zámecká zahrada
- 54_Královská zahrada
- 55_Botanická zahrada na Praze 2

- 56_Petřín - Zahrada Kinských
- 57_Palácové zahrady pod Pražským hradem
- 58_Petřín - Seminářská zahrada
- 59_Petřín - Zahrada Nebozízek
- 60_Botanická zahrada v Praze Tróji
- 61_Furstenberská zahrada
- 62_Valdštejnská zahrada

DEFINICE:

ZAHRADA je prostor určený k pěstování rostlin, okrasných, nebo ke konzumaci. Vědeckým, výzkumným, nebo pedagogickým účelům slouží zoologické a botanické zahrady, nebo arboreta.

rozloha viz. parky

47 **název:** Strahovská zahrada
území: Praha 1
plocha: 110 000 m²

48 **název:** zahrada Ztracenka
území: Praha 2
plocha: 3 000 m²

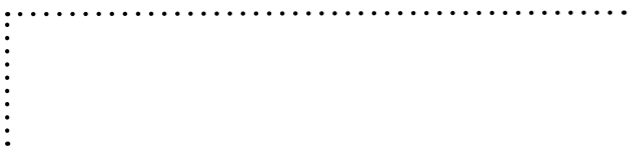
49 **název:** Františkánská zahrada
území: Praha 1
plocha: 6 000 m²

1140
1348

1510 1520 1530 1540 1550 1560 1570 1580 1590 1600 1610 1620 1630 1640 1650 1660 1670 1680 1690 1700 1710 1720 1730 1740 1750

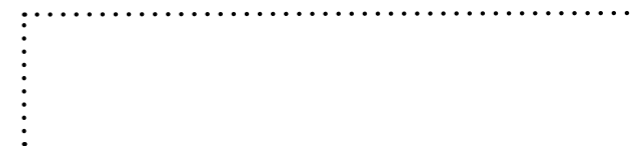
50 **název:** Růžový sad
území: Praha 1
plocha: 10 000 m²

51 **název:** Kateřinská zahrada
území: Praha 2
plocha: 20 000 m²

52 **název:** Vrbtovská zahrada
území: Praha 1
plocha: 3 100 m²

1760 1770 1780 1790 1800 1810 1820 1830 1840 1850 1860 1870 1880 1890 1900 1910 1920 1930 1940 1950 1960 1970 1980 1990 2000 2010

53 **název:** zahrada Trojského zámku
území: Praha 7
plocha: 33 500 m²

54 **název:** Pražský hrad - Královská zahrada
území: Praha 1
plocha: 36 000 m²

55 **název:** Botanická zahrada PřF UK
území: Praha 2
plocha: 35 000 m²

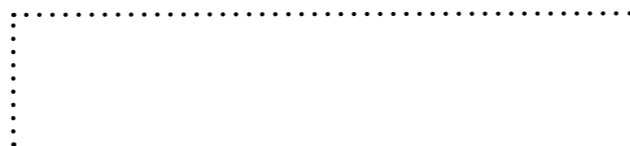

1510 1520 1530 1540 1550 1560 1570 1580 1590 1600 1610 1620 1630 1640 1650 1660 1670 1680 1690 1700 1710 1720 1730 1740 1750

56 **název:** Zahrada Nebozízek
území: Praha 1
plocha: 8 000 m²

57 **název:** Palácové zahrady
území: Praha 1
plocha: 7 700 m²

58 **název:** Seminářská zahrada
území: Praha 1
plocha: 17 000 m²

1760 1770 1780 1790 1800 1810 1820 1830 1840 1850 1860 1870 1880 1890 1900 1910 1920 1930 1940 1950 1960 1970 1980 1990 2000 2010

59 **název:** Zahrada Kinských
území: Praha 5
plocha: 220 000 m²

60 **název:** Botanická zahrada v Praze Tróji
území: Praha 7
plocha: 820 000 m²

1175

1510 1520 1530 1540 1550 1560 1570 1580 1590 1600 1610 1620 1630 1640 1650 1660 1670 1680 1690 1700 1710 1720 1730 1740 1750

61 **název:** Furstenberská zahrada
území: Praha 1
plocha: 15 00 m²

62 **název:** Valdštejnská zahrada
území: Praha 1
plocha: 14 200 m²

1760 1770 1780 1790 1800 1810 1820 1830 1840 1850 1860 1870 1880 1890 1900 1910 1920 1930 1940 1950 1960 1970 1980 1990 2000 2010

DEFINICE:

STROMOŘADÍ Je liniový městotvorný prvek, který je tvořen řadou stromů podél cesty. V krajině se nazývá dvou a víceřadé stromořadí alej. Ty se uplatňovaly zejména při tvorbě velkolepých barokních kompozic jako spojnice významných míst.

Počet stromů ve stromořadích na území Prahy je

26 000 ks.

zdroj: [http://envis.praha-mesto.cz/\(ytatn155ix0023e545derr45\)/default.aspx?ido=5352&sh=-621163589](http://envis.praha-mesto.cz/(ytatn155ix0023e545derr45)/default.aspx?ido=5352&sh=-621163589)

DEFINICE:

MĚSTSKÁ DŽUNGLE_tvoří velkou část pražského extravilánu.

Jako "městskou džungly" označujeme zanedbané plochy porostlé převážně plevelem a nálety, které jsou neartikulované, nemají jasnou náplň.

V centru metropolitního města, kterým má Praha rozhodně potenciál v budoucnu být, jsou takto (ne)využívané parcely nepřipustné. Často fungují jako "špunt v území", územím, které tvoří bariéru v plynulé prostupnosti města.

Praha má na své ploše **57,6%** nazastavěných pozemků,
což je asi **28 560 ha**.

Tato plocha označována zpravidla jako "zeleň" je z **27%** tvořena
artikulovanými formami přírody ve městě jako je

les, lesopark, park, hřbitov, louka, vinice, sad či zahrada

zbylých **20 763 ha** je tedy tzv. **městská džungle**

aneb, je **Praha** málo **zelená?**

zdroj info o nezastavěné ploše URM 2011: http://www.uppraha.cz/uploads/assets/dokumenty/uap/2012/2_3_vyuziti_uzemi.pdf

CURYCH

LEIPZIG

LONDON

PARIS

FRANCIE

Promenade Plantee

parc Clichy Batignolles

Jardins d'Eole

NĚMECKO

West park Bochum

Arnulfpark

Gleisdreieck

Natur-Park Schoneberger

Park am Nordbahnhof

USA

Highline park

PŘÍKLADY ZE ZAHRANIČÍ

ZEŠTÍHLENÍ PROSTOROVÝCH NÁROKŮ ŽELEZNIČE

Místo:

Paříž, Francie

Autor a termín konverze:

Philippe Mathieux a krajinář Jacques Vergely, 1984

Zdroje:

Průmyslová minulost pařížských parků

Autor:

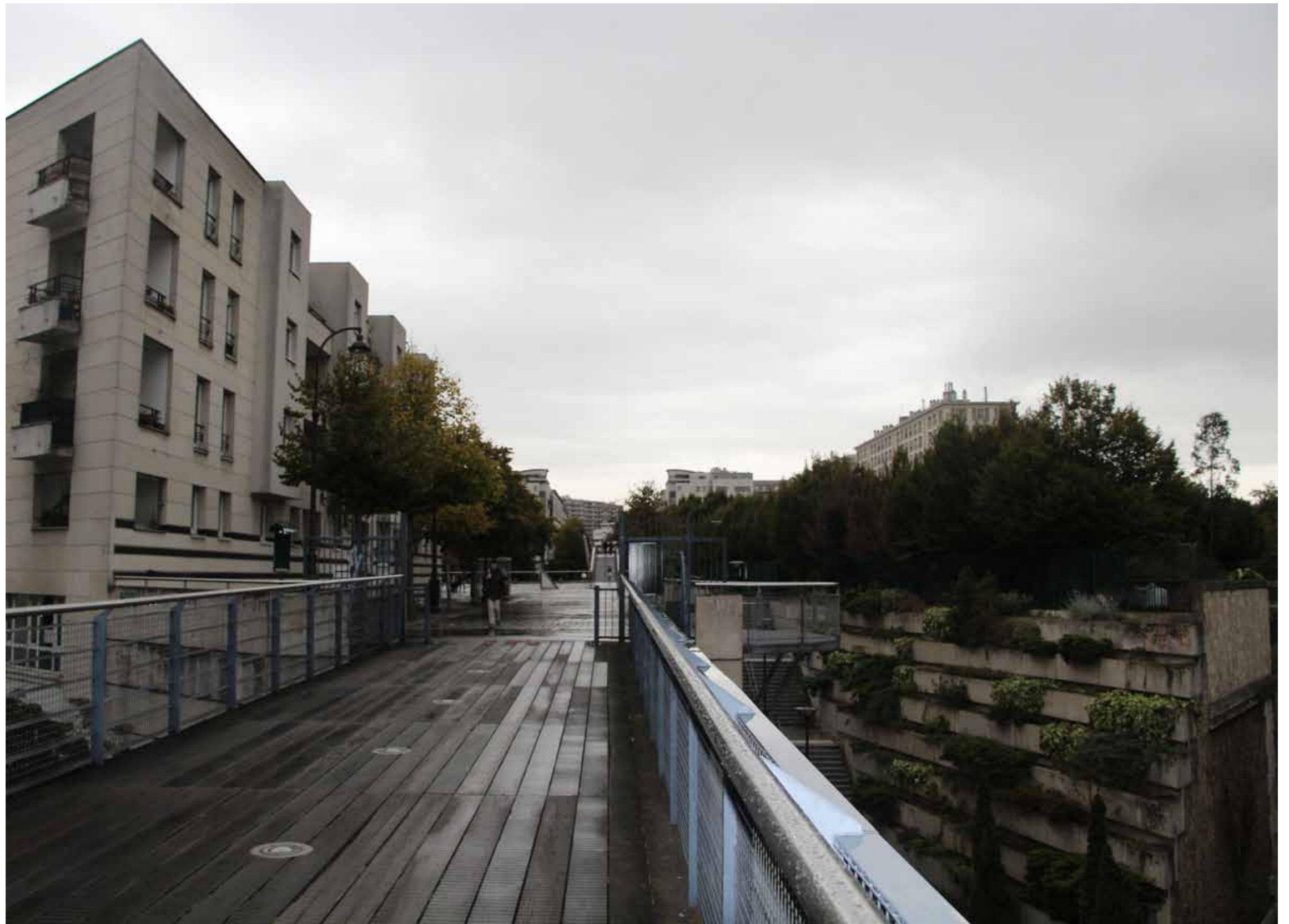
Ing. Tereza Vokurková

Promenade plantée

“Původní železniční trať na východě Paříže byla zprovozněna roku 1859. Od nádraží, které stálo v místě dnešní Opery Bastilla, vedla po vyvýšeném viaduktu souběžně s avenue Daumesnil směrem na Vincenneský lesík a dál na La Varenne-Saint-Maur. Postupně trať přecházela z viaduktu do terénního zářezu a projížděla několika tunely. Nádraží na Bastille bylo zbořeno v roce 1984. V roce 1969 byla železniční doprava na trati nahrazena linkou expresního metra.

Po ukončení železniční dopravy se pro špatně přístupné pozemky na trati hledalo nové využití, až je odkoupilo od dopravní společnosti město, které se rozhodlo bývalý železniční koridor v úseku z Bastilly do Vincenneského lesíka přeměnit na vycházkovou trasu. Autory nových úprav trati z roku 1984 byli architekt Philippe Mathieux a krajinář Jacques Vergely. Cílem jejich návrhu bylo zachovat autentické části železniční trati včetně vegetace, která samovolně osídlila její násypy, a její dotvoření novými prvky. Jednotícím prvkem úprav byl jednak mobiliář a povrchy dlažeb, jednak opakující se druhy výsadeb jako např. lípy a sakury. Na trase se podařilo dosáhnout i intimních zákoutí. V roce 1989 byly oblouky viaduktu upraveny na umělecké ateliéry, kavárny a obchody. Nově upravená procházková trasa v délce 4,5 km a ploše 65 ha byla otevřena v roce 1993. Z vyvýšené pěší trasy na viaduktu lze pozorovat detaily okolních domů. Konverze si vyžádala nové uspořádání navazujících křižovatek, renovaci sousedících bloků budov a oživila celou přiléhající městskou čtvrť.

V samotné Paříži však není Promenade plantée jediným příkladem parku vybudovaného v místech trasy nepoužívané železniční trati. Dalšími příklady je část upravené trati v 16. obvodu nebo Promenade Pereire v 17. obvodu.”

Promenade Plantee

konverze železničních brownfields_ **FRANCIE**

Místo:

Paříž, Francie

Autor a termín konverze:

Jacqueline Osty, 2004

Zdroje:

Průmyslová minulost pařížských parků

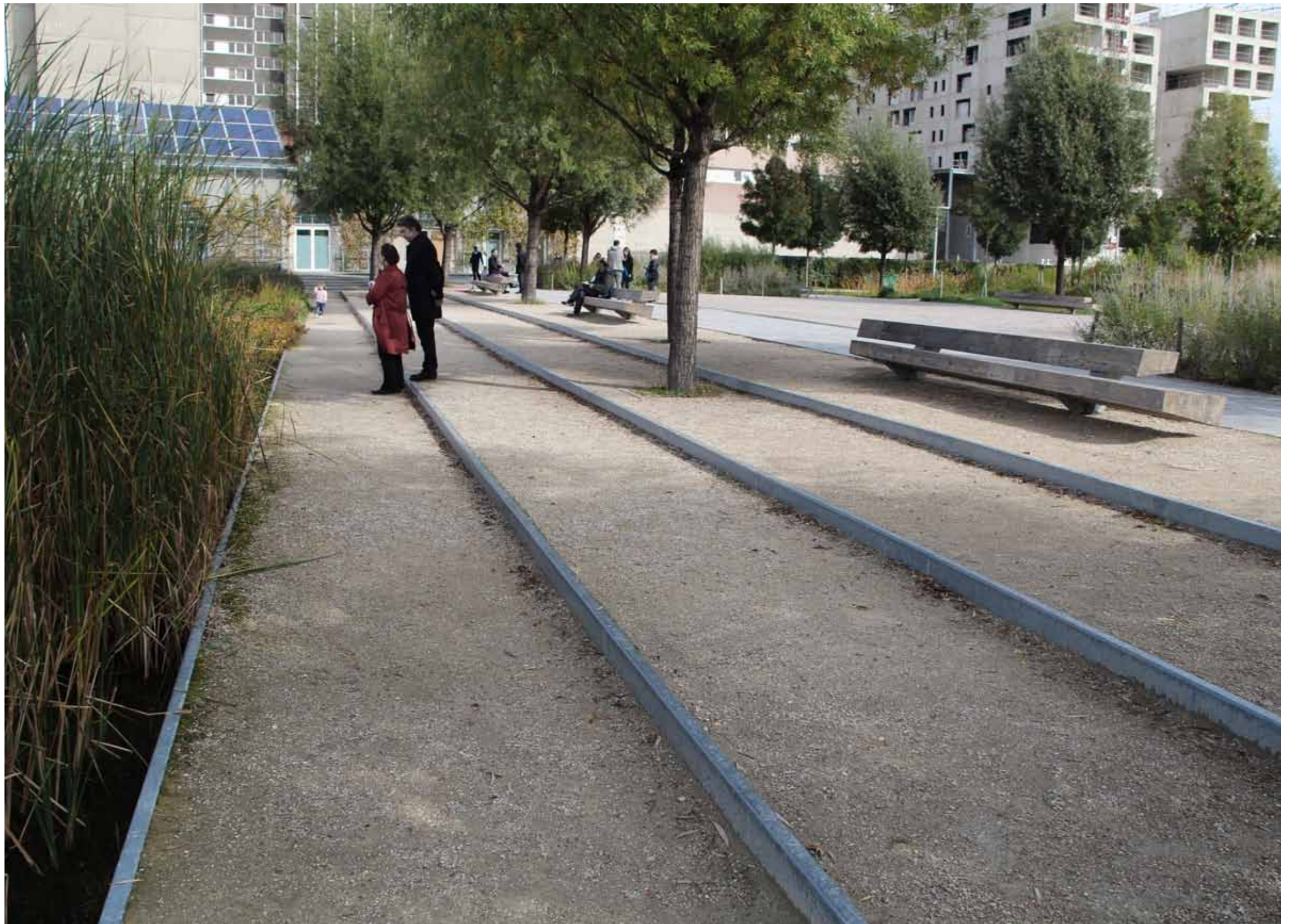
Autor:

Ing. Tereza Vokurková

Parc Clichy-Batignolles

“Na severozápadě Paříže v Batignolles se původně nacházely královské honební pozemky. Mezi lety 1830 až 2000 byly využívány především pro účely železnice. První železniční trať vedoucí z Paříže do Saint-Germain-en-Laye byla současně i první pařížskou železnicí s osobní přepravou. Postupně se rozvětvovala a prodlužovala, až vytvořila západní pařížskou železniční síť. Roku 1846 pro ni zavedl Ernest Gouin v Batignolles v místech mezi dnešními ulicemi rue Boulay a rue Emile-Level výrobu parních lokomotiv. Nákladové nádraží Batignolles v rue Cardinet bylo otevřeno roku 1844. Na nádraží bylo na železnici překládáno zboží z Normandie, které odtud bylo dopravováno na velký trh v Halle. V roce 1842 byla v jeho místech postavena jedna z nejstarších francouzských železničních budov – „hala 3“, jejíž návrh vytvořili britští architekti Locke a Mackenzie. Kolem roku 1845 byl vybudován železniční pas propojující severní pařížská nádraží, vedle kterého bylo mimo jiné postaveno v roce 1898 skladiště kulis pařížské opery podle návrhu Charlese Garniera.

V rámci příprav na olympijské hry byla v roce 2007 zahájena přestavba čtvrti Clichy - Batignolles. Jejím ústředním prostorem se má stát rozlehlý park. V roce 2004 zpracovala návrh parku zahradní architektka Jacqueline Osty. Park je pojat jako praktická ukázka trvale udržitelného rozvoje s pestrou programovou náplní. Z předpokládané celkové výměry parku 10 ha byla roce 2007 zpřístupněna první část o rozloze 4,3 ha dosahující po budovu koňské maštale z roku 1854, která má po rehabilitaci sloužit jako zázemí údržby parku. V její blízkosti se nachází tematická část připomínající původní železniční koleje a ruderální společenstva rostlin. Zatímco do jižní části parku má být v letech 2016-2017 přemístěna „hala 3“, kolejiště překládkového nádraží má být zastavěno bytovými, administrativními a obchodními budovami. V dosud nerealizované části parku mají být ve vodní scénérii zachovány zbytky dnes již málo využívaného železničního pasu. V průčelí parku bude zachována památkově chráněná budova skladu ozdob pařížské opery.”

parc Clichy Batignolles

konverze železničních brownfields_ **FRANCIE**

Místo:

Paříž, Francie

Autor a termín konverze:

Claire a Michel Corajoud, Georges Descombes a studio ADR, 2005

Zdroje:

Průmyslová minulost pařížských parků

Autor:

Ing. Tereza Vokurková

Jardins d'Éole

“Hluchý prostor několika opuštěných železničních vleček vedle kolejiště vedoucího z nádraží de l'Est směrem na sever byl využíván jako prostranství pro pořádání cirkusů.

Ve čtvrti s poměrně malým zastoupením veřejné zeleně vedla k založení veřejného parku iniciativa místních obyvatel. Autoři návrhu parku krajináři Claire a Michel Corajoud, Georges Descombes a studio ADR využili při zpracování návrhu sociologického průzkumu požadavků místních obyvatel. Po získání pozemků od železniční společnosti byla v roce 2005 zahájena realizace parku a v roce 2007 byl park o rozloze 4 ha zpřístupněn.

Park nese znaky nové generace pro- environmentálních parků. Z velké části má bezbariérový přístup a jeho program nabízí poměrně široký rozsah nejen sportovních aktivit. Ruderální společenstva původních železničních vleček vzdáleně připomíná plocha květnaté prairie. Obraz parku dotváří sousední nádraží, jehož hala má být v budoucnu přeměněna na fotovoltaickou centrálu s nákupním interiérem ZAC Pajol.”

Jardins d'Eole

konverze železničních brownfields_ **FRANCIE**

Místo:

Bochum, Německo

Autor a termín konverze:

Danielzig + Leuchter,
Landschaftsarch. Duisburg,
Herbstreit Landschaftsarch.,
Bochum a S.K.A.T
Stadtplaner/Architekten, Bonn
2007

Zdroje:

časopis
ZAHRADA-PARK-KRAJINA
XXII. ročník
2/2012

článek:

Krajinářská architektura jako nástroj
restrukturalizace postindustriálních
areálů. Westpark Bochum.

autoři:

Daniel Matějka, Jana Žáková,
Lukáš Lattenberg

West park Bochum

“Základem konverze areálu továrny Krupp v Bochumi je transformace bývalé průmyslové haly a jejího okolí na kulturní centrum a městský park. Postindustriální park je charakteristický prvky industriální minulosti a osobitou prací s prvky vegetačními. Jedná se o ukázkou zdařilé konverze areálu v Porúří, a to nejen díky vhodnému prostorovému uspořádání, ale také proto, že autoři dokázali jednotlivým částem přiřadit správné funkce. Park je izolován od okolních rušivých vlivů, a současně je s městem propojen.

KONCEPT PARKU:

Uvolněné místo po stržených budovách nahradily přehledné zelené plochy. Nové rastrové výsadby kontrastují s volnými sukcesními porosty, ale přesto je výsledek nenásilný. Díky výborně položeným rampám pro chodce a cyklisty se park stal dostupným místem pro širokou veřejnost. Zvláště významné jsou mosty. Dva překlenuly průrvy, třetí elegantně napojil park na stezky Emscherparku. Dohromady patří tyto tři mosty ve Westparku svým tvarem k unikátům a vzdávají tak holt bývalé produkci oceli.

Při tvorbě parku byly použity následující principy:

a - park tří výškových úrovní:

Na horní plošině je park a všechny parkové plochy, střední je určena Jahrhundertshalle a vodnímu světu. Nejnižší úroveň parku tvoří v současnosti náměstí s Coliseema barevnými skulpturami.

b - park jako zelená deponie

Nosnou myšlenkou rekultivace celého prostoru bylo ponechání co největšího množství půdy na ploše a jejího zelenění.

c - hospodaření s vodou

Z důvodu kontaminace půdy nesmí dešťová voda z půdy prosakovat. Pro shromažďování a čištění byly zřízeny vodní plochy na střední úrovni parku, které sbírají veškerou dešťovou vodu z areálu.. Ta může být posléze upravena vedena do kanalizace.

d - stopy industriální minulosti

V celém parku připomínají býv. využití relikty nlezené při přesunech zeminy, použity jsou jako skulptury, nebo ukazatele.

e - divočina vs. nové výsadby

Sukcesní společenstva jsou zde tvořena převahou bříz, topolů, vrb a také komule. V kontrastu s nimi jsou užity pobytové trávníky a výsadby stromů v rastroch.

f - světelný program

Park je osvětlen světelným programem v oranžových a modrých barvách.”

West park Bochum

konverze železničních brownfields_ **NĚMECKO**

Místo:

Berlín, Německo

Autor a termín konverze:

Wettbewerb 2004, 1.Preis

LA Realgrun, realizace 2005

Zdroje:

časopis

ZAHRADA-PARK-KRAJINA

XXII. ročník

3/2012

článek:

Využití kolejistních brownfields

autoři:

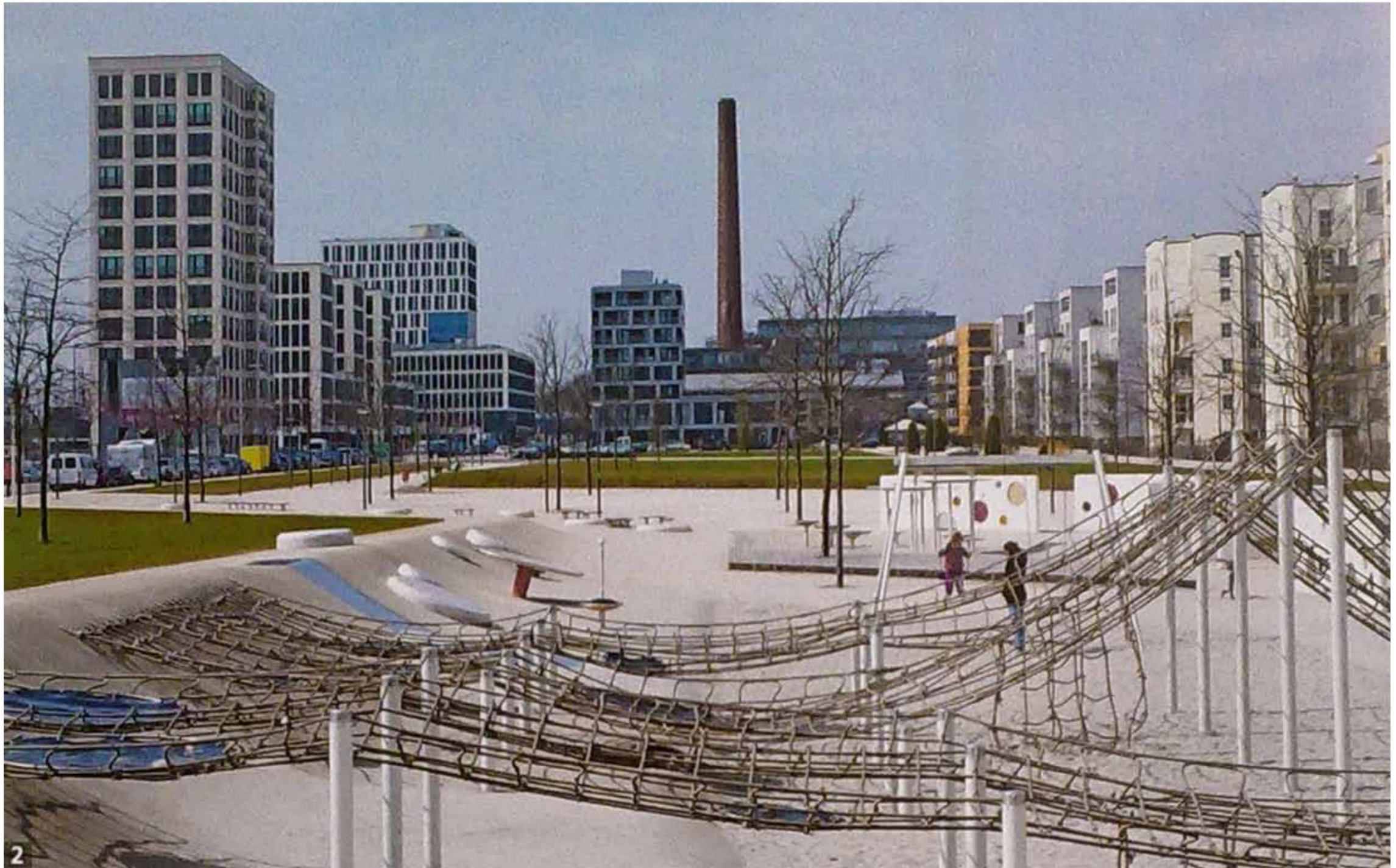
Daniel Matějka, Jana Žáková,

Lukáš Lattenberg

Arnulfpark

“Plocha bývalého a překladištního a skladovacího nádraží se v roce 2005 stala parkovou plochou mamutího projektu úpravy okolí trati Mnichov - Laim - Pasing. Po třech letech plánování a realizace vznikl centrální prostor pro obytné budovy a park.

Koncept parku je založen na nenásilném propojení prostoru s kompozicí převážně světlých barev. Podzimní zbarvení vegetace - žluté dřezovce (*Gleditchia triacanthos*), bílé betonové zídky, lavičky, světle béžový tartan, hřiště a krémový štěrk. Barvy povrchů jsou optimálně sladěny. Park je uspořádán lineárně ve směru hlavního železničního tahu a ve směru Arnulfstrasse. Je přerušen křížujícími cestami. Odlišně využívané plochy jako hřiště nebo zahradní parková část se úspěšně prolínají a park tím získává na členitosti a zajímavosti. Nebylo zde však reflektováno bývalé využití místa.”

Arnulfpark

konverze železničních brownfields_ **NĚMECKO**

Místo:

Berlín, Německo

Autor a termín konverze:

ATELIER LOID

Landschaftsarchitekten

Zdroje:

časopis

ZAHRADA-PARK-KRAJINA

XXII. ročník

3/2012

článek:

Využití kolejistních brownfields

autoři:

Daniel Matějka, Jana Žáková,

Lukáš Lattenberg

Gleisdreieck

“Na místě Anhaltského - Potsdamského přecladištního nádraží vzniká v současnosti jeden z největších parků Berlína. V roce 2011 byla otevřena první část parku, druhá bude dokončena v roce 2013. Park je rozdělen trasou vlaku OCE na východní a západní část. Cílem bylo vytvořit plochu pro odpočinek, sport, setkávání lidí. Součástí obou částí jsou rozsáhlé travnaté plochy, sloužící nejen pro odpočinek sousedních obytných souborů, ale také k rekreaci pracujících na Potsdamer Platz. Travnaté plochy jsou lemovány liniemi stromů a dalšími formami zeleně, jako solitérní stromy, skupiny a porosty stromů, které vytvářejí v parku příjemná zákoutí a kulisy kontrastní k ploše trávníku.

Jsou zde zachovány relikty z dob fungování nádraží, jako například koleje, zarážedla, dlážděné cesty. Do konceptu parku byly zařazeny též původní skupiny stromů s převahou rodů Acer, Quercus, Betula a Robinia.

Ve východní části parku byly kromě dětského hřiště vytvořeny také sortimentální zahrádky se vzdělávací funkcí.”

Gleisdreieck

konverze železničních brownfields_ **NĚMECKO**

Místo:

Berlín, Německo

Autor a termín konverze:

Grun Berlin GmbH

Zdroje:

časopis

ZAHRADA-PARK-KRAJINA

XXII. ročník

3/2012

článek:

Využití kolejistních brownfields

autoři:

Daniel Matějka, Jana Žáková,

Lukáš Lattenberg

Natur-Park Schoneberger

“Osmnácti hektarová plocha v berlínské čtvrti Schoneberg se nachází v západní části bývalého seřazovacího nádraží Tempelhof, ale současně v podniku Tempelhof Rangierbahnhof. Koncept prostoru v sobě nese prvky bývalého kolejiště, sukcesi, ale také místa nově umělecky ztvárněná. Park se stal významným v rámci Expo 2000.

18.5 1952 bylo uzavřeno Anhaltské nádraží a všechny odtud vedoucí koleje byly odstraněny. Mimo to byla uzavřena také západní část seřazovací nádraží. Od tohoto data začala na ploše fungovat sukcese. Východní část kolejiště byla déle používána pro drážní podnik. V roce 1980 se započalo uvažovat o oživení téměř zarostlé plochy. Roku 1993 se s konečnou platností uzavřel drážní podnik státních drah Německa a po dohodě se senátem byl areál částečně navrácen přírodě.

Části parku jsou vedeny jako přírodní rezervace, kde není možné měnit, nebo opoistět cesty, aby se nenarušil klid hnízdících ptáků. Touto chráněnou oblastí vede 600 m dlouhý ocelový chodník, který je vyzdvižen nad terén, zpevněn ocelovými trubkami a posazen místy na staré koleje. Vyvýšení je nutné pro propojení obou ploch, aby cesta nedělila lokalitu na dvě části a zvířata mohla volně migrovat i pod pochozí plochou. V chráněné oblasti je umístěna také vyhlídková věž.

Artefakty bývalého využití jsou zde ve větší, či menší míře zachovány, svědčí o tom i 50 m vysoká vodárna bývalého drážního závodu, která v současnosti patří k hlavním znakům parku. V parku je možné spatřit také velké množství uměleckých objektů a v budově bývalé mostárny se nachází stálá expozice k celému areálu.”

Natur-Park Schöneberger

konverze železničních brownfields_ **NĚMECKO**

Místo:

Berlín, Německo

Autor a termín konverze:

Fugmann & Janotta
Landschaftsarchitektur

Zdroje:

časopis
ZAHRADA-PARK-KRAJINA
XXII. ročník
3/2012

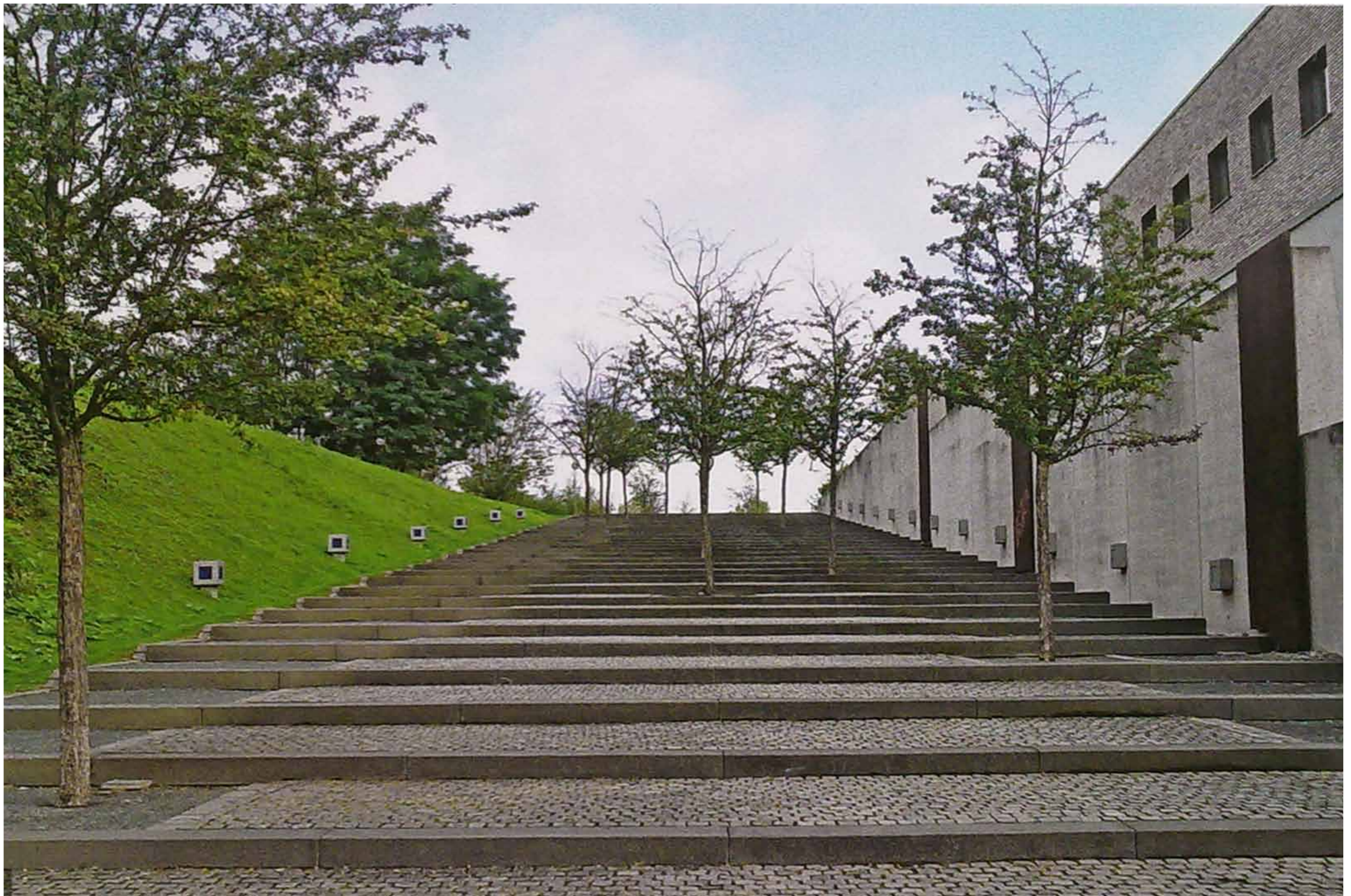
článek:

Využití kolejistních brownfields
autoři:
Daniel Matějka, Jana Žáková,
Lukáš Lattenberg

Park am Nordbahnhof

“Vlakové nádraží v severní části Berlína bylo založeno v roce 1871 a uzavřeno roku 1952. V roce 2004 se přistoupilo ke konverzi bývalého nádraží, které dříve leželo v ochranném pásmu Berlínské zdi. Realizace byla z nedostatku prostředků dokončena až v roce 2009. Plánování a realizace plochy trvalo 14 let, protože urbanistický plán a první záměr na postupnou obnovu plochy a její přeměnu v park byl vytvořen již v roce 1995.

Realizaci parku vedla společnost Grun Berlin GmbH, která zaštiťuje většinu parků v Berlíně a vede jejich PR a údržbu. Upomínku na předchozí funkci parku tvoří koleje, které jsou vyplněny živící, nebo mlatovými povrchy a vedou tudy cesty. Vegetace je na mnoha místech ponechána v původním stavu. Zajímavým prvkem je využití pražců, které lemují jako pyramidy hlavní cestu parkem. Z kolejistních relikvů je velmi výrazná konverze dřívějšího tunelu v muzeum této části berlínské zdi. Přeměněno bylo také bývalé nádraží na trase do polského Štětína. Plochy v okolí pěší stezky jsou řešeny jako sportoviště (volejbal, lanové hřiště). V západní části areálu vznikly budovy pro správu Německých drah.”

Park am Nordbahnhof

konverze železničních brownfields_ **NĚMECKO**

Místo:

Chelsea - New York, USA

Autor a termín konverze:

Diller, Scofidio + Renfro, Elizabeth
Diller, Charles Renfro, Ricardo Scofid-
io
2007

Zdroje:

archiweb:
[http://archiweb.cz/buildings.
php?action=show&id=3194](http://archiweb.cz/buildings.php?action=show&id=3194)

Highline park

“High Line park vznikl konverzí staré dopravní dráhy ze 30. let 20. století, které hrozilo srovnání se zemí kvůli ekonomickému tlaku majitelů pozemků pod ní. Vznikl tepající veřejný prostor, kde tráví svůj čas nejen zvědaví turisté, ale také samotní newyorčané. Visutá dopravní dráha byla postavena v roce 1934 kvůli častým dopravním nehodám na dráze pozemní. Původně měřila 21 km a po dobu padesáti let po ní bylo dopravováno maso, mléko a jiné produkty mezi továrnami a sklady. Z průmyslové zóny se postupně stalo místo oblíbené umělci a undergroundem, a okolí dopravní dráhy se tak postupně přeměnilo na galerie, ateliéry, designové obchody, butiky, restaurace, kluby a bydlení. V roce 1999 vznikla z iniciativy dvou místních občanů nezisková organizace Friends of the High Line, která bojovala za zachování této památky v rámci vrstvení města, jakožto dokladu své doby a toho, že Manhattan nebyl vždy finančním, módním a uměleckým centrem. Organizace se stará o každodenní údržbu, pořádá kulturní akce a udržuje ducha místa.

Projekt parku vznikl v architektonické kanceláři Diller Scofidio + Renfro ve spojení se zahradním architektonickým ateliérem James Corner Field Operations, kteří vyhráli soutěž v roce 2007. Celková délka dnešního High Line parku je asi 2,5km. Rekonstrukce začala v roce 2006 jižní částí a ta byla otevřena v roce 2009. V létě 2011 následovala druhá část. Po vyřešení majetko-právních vztahů bude pravděpodobně následovat i třetí.

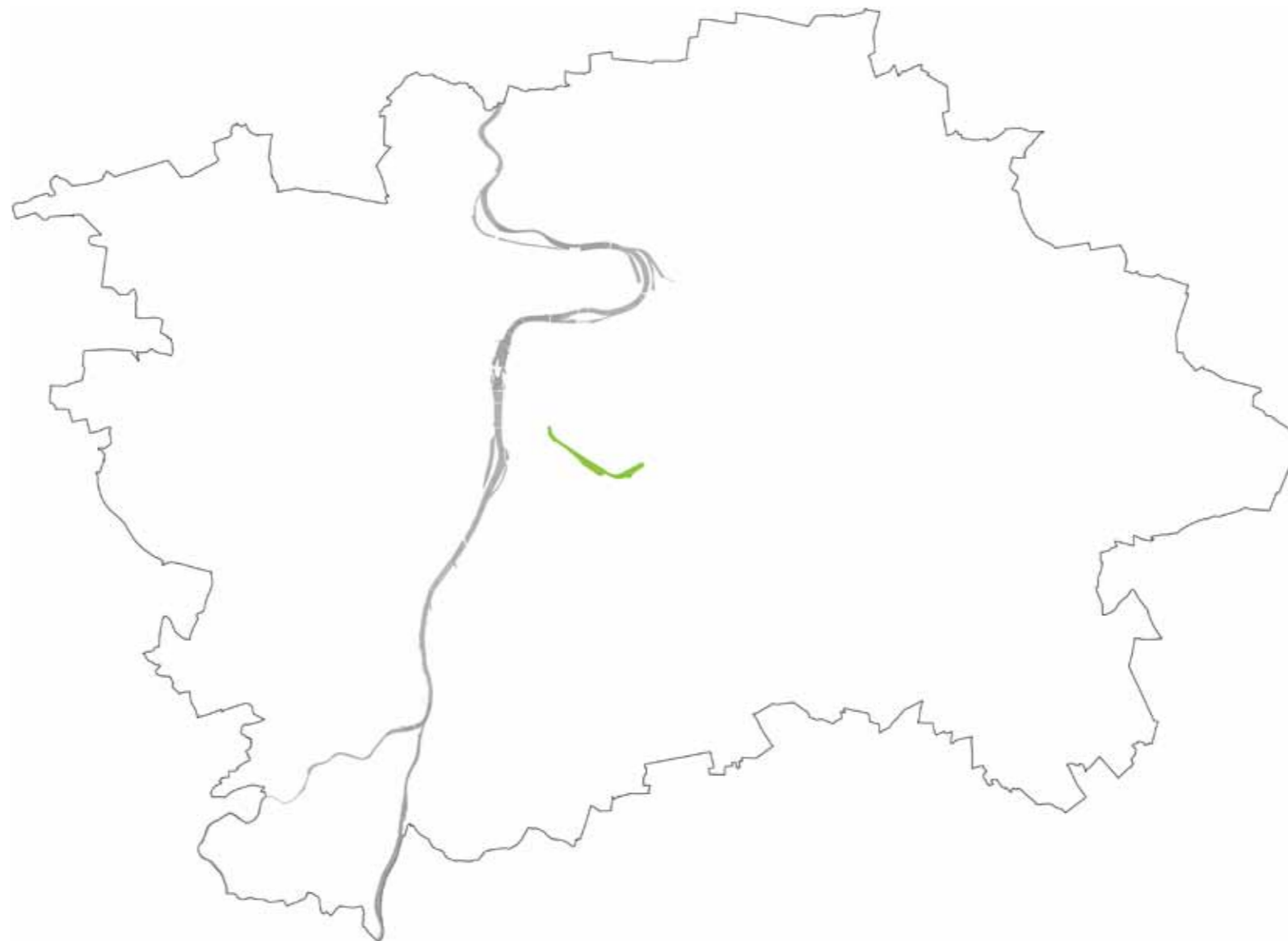
Architekti v návrhu vycházeli z charakteru náletové vegetace, která byla po dlouhou dobu nefunkčností pro dráhu typická. Je zde spousta druhů různých travin a trvalek, na jižním konci parku dokonce březový hájek, který poskytuje v létě v betonovém New Yorku příjemný stín. Jinde najdeme zákoutí s pergolami nebo vysoké keře tvořící dlouhé zelené stěny. Architekti nezapomněli ani na vodní prvky, které jsou v různých podobách v parku přítomny, ani na vyhlídkové terasy či prostory pro větší kulturní akce.”

Highline park

konverze železničních brownfields_ **USA**

Z analýzy vyplývá, že Praha není statisticky málo **zelená**, pouze **artikulované zelené plochy**, zejména v některých částech města, chybí.

Morfologie města předurčila, že na levém hornatém břehu Vltavy je zelená složka zastoupena více, než na pravém.

Proto **navrhuji doplnit východní část Prahy novým liniovým parkem**, který by sloužil jako **paralelní cesta městem, propojil okolní zelené plochy a využil nevyužívané pozemky železničních tratí**, tzv. železniční brownfields.